

מוזיקה

שם ביה"ס:
הצוללת הצהובה-
תכנית אזורית

ישוב:
ירושלים

תחום הדעת:
אומנויות

מס' יחידות לימוד:
5 יחידות לימוד

סמל מוסד:

מעדכנת התכנית:
סיון שנהב-שב

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי

תאריך עדכון
אוגוסט 2021

תוכן העניינים

4	הרקע והתפיסה הרעיונית (רציונל) של התוכנית	1
4	המניעים לבניית תוכנית הלימודים	1.1
5	ייחודיות התוכנית	1.2
7	כותבי התוכנית ושותפיה	1.3
10	התלמיד וצרכיו	1.4
11	המורה ותפקידו	1.5
12	מטרות העל של התוכנית	.2
12	החברה וצרכיה	2.1
13	התפיסה הרעיונית של התכנית	2.2
15	סיכום מטרות העל ברמת התלמיד	2.3
17	פירוט תוכנית הלימודים	3.
17	ארגון חומר הלימוד	3.1
19	הרכבי ביצוע בתוכנית	3.2
19	מספר יחידות הלימוד בתכנית	3.3
24	פירוט תוכנית הלימודים	3.4
39	מחווין לדרכי הערכה	3.5
47	נספחים	.4
47	נספח – מרכיבי ציון הבגרות	1
50	נספח – ניתוח יצירה	2
63	נספח – ניתוח יצירה "קלאסית" בהרצאה	3
66	נספח – תרגול שמיעה מקיף	4
68	נספח – הקדמה לפרק "קצב" בחוברת המקורות	5
69	נספח – בחינת הבגרות, שנה"ל תשס"ח	6
83	נספח – נושאי בגרות במועדי בחינות מוקדמים	7
84	נספח – השמעות חצי שנתיות	8

1. הרקע והתפיסה הרעיונית (רציונל) של התוכנית

1.1 **המניעים לבניית תוכנית הלימודים** – מגמת המוסיקה העל-אזורית בירושלים הוקמה והתפתחה כמענה לצרכים מיוחדים בעיר ירושלים וגם על רקע שינויים שחלו ועדיין חלים הן בקרב המוסיקאים הפעילים והן בקרב המאזינים, צרכני התרבות המוסיקלית. המניעים להקמת המגמה שיפורטו להלן:

- חלופה פדגוגית וחינוכית לתוכניות ההוראה הקיימות – גישת הלימוד האקטיבי:
אנו שרויים בעידן בו הדיסציפלינות המוסיקליות משתנות לכאורה: יצירה מוסיקלית אינה נסמכת רק על מיומנויות ביצוע והלחנה מסורתיים, אלא גם ובמיוחד, על עריכה ומניפולציה של חומרים קיימים. תרבות ה-DJ, הקולאז', אקוסמטיקה ודומיהם דוחקות את היצירה האקטיבית, הכרוכה בשליטה גבוהה בכלי נגינה או זמרה ולימוד והפנמה מעמיקים של תורת המוסיקה. מגמה זו קיימת לא רק בתחומים המוגדרים כמוסיקה קלה אלא גם בתחום המוסיקה האמנותית ובתחומי אמנות אחרים. יש בה מן המאפיינים של תרבות האינטרנט והמחשב, בה מידת הפסיביות של החווה ואף היוצר גדלה על חשבון האקטיביות. לימוד מעמיק, רכישת מיומנויות מורכבות ופיתוח שפה אמנותית עצמאית (מקורית או לא) נדחקים לטובת תרבות עדר פסיבית, אשר מעצם הגדרתה לא יכולה להיות עמוקה ועשירה.
לדעתנו, ללא חלופות ראויות עלולות מגמות והתפתחויות אלה להביא להתדרדרות וניוון תרבותיים.
- תוכנית הלימודים המוצעת שמה דגש בלתי מתפשר על פיתוח מיומנויות ואקטיביות מרבית של התלמיד – המוסיקאי ושומר התרבות העתידי. כל ההיבט התיאורטי מיושם באופן מעשי שאינו מותיר ספק אצל התלמיד באשר לשימושיות ולחיוניות היבטים אלה למוסיקאי. בניגוד למגמות המוסיקה הקיימות, כל מרכיבי תורת-המוסיקה בתוכנית הלימודים נלמדים באמצעות נגינה, אלתור, הלחנה ופיתוח שמיעה ברמה גבוהה במיוחד. גם נושאי תולדות המוסיקה וספרות המוסיקה – לכאורה נושאים עיוניים – נלמדים דרך מחקר אקטיבי של התלמיד, ביצוע היצירות ואף עיבודן.

- מענה לצורך – העדר מגמת מוסיקה ברוב בתי"ס התיכוניים בירושלים
הפעלת מגמת מוסיקה ברמה נאותה דורשת משאבים גבוהים והביקוש למגמה כזו עומד על מספר תלמידים מועט בכל תיכון (שאינו מוגדר כתיכון "מוסיקלי"). עם זאת, חיבור תלמידים אלה לכיתה על-אזורית מהווה גוף גדול ובהחלט ראוי לפתרון. המגמה העל-אזורית באה למנוע ניידות מיותרת של תלמידים ממוסד למוסד. עד שנה"ל תשע"ג שירתה המגמה 30 בתי-ספר תיכוניים בירושלים ובסביבתה שאין במסגרתם מגמת מוסיקה.

- התאמת תוכנית ייחודית לאוכלוסיית תלמידים ספציפית:

תלמידינו לומדים בתיכונים רגילים שאין במסגרתם מגמת מוסיקה, עם סדר עדיפויות שונה מתלמידי תיכונים מוסיקליים מובהקים. מדובר בתלמידי מוסיקה המתוודעים לכלי-הנגינה ולדיסציפלינות לימוד המוסיקה בגיל מאוחר יחסית ולרוב חסרים את המיומנויות הנדרשות לכניסה לבתי"ס מוסיקליים. זהו נוער נורמטיבי ברובו, פעיל בתנועות נוער, לומד לקראת תעודת בגרות רגילה ואינו מוגדר כנוער מצטיין או יוצא דופן מבחינת שעות הלימוד והתרגול היומיות. עם זאת ראוי לציין מספר לא מבוטל מתלמידינו בהחלט עונים להגדרה "תלמיד מוסיקה מצטיין" אך בחרו במובהק שלא ללמוד בתיכון "מוסיקלי" אלא בתיכון רגיל.

- אינטגרציה ופולרליזם כתוצר לוואי לתוכנית לימוד אקטיבית

מבלי שהתכוונו לכך, התגלתה תוכנית הלימודים האקטיבית כמצע מצוין ליצירת אינטגרציה, פולרליזם וגיוון חברתי איכותיים ביותר. אנו מייחסים זאת לא רק למסגרת הלימודים בשעות אחרי הצהריים, מחוץ לכותלי המוסדות הרגילים, אלא במיוחד להיבט המעשי והיצירתי, הממוקד במטרות מוחשיות הדורשות יצירה, הבעה אישית, חשיפה רגשית-אמנותית ועבודת צוות.

כפי שנסביר להלן, המניעים להקמת מגמת המוסיקה שזורים וכרוכים זה בזה באופן הדוק. למעט המענה לצורך כללי במגמה כזו בירושלים, כל הסעיפים שהוזכרו לעיל קשורים גם בייחודיות התוכנית.

1.2 ייחודיות התוכנית – ראשית יש להדגיש כי עיקר ייחודה של תוכנית הלימודים נובע מגישת ההוראה

שלנו: הלימוד האקטיבי. כפי שנסביר להלן, גישה זו, השונה מאופן ההוראה הרגיל, מחייבת אותנו ללמד פחות חומר ובדרך שונה. כאן מתבטא ההבדל המשמעותי ביותר בין תוכנית הלימודים הארצית ותוכניתנו שלנו.

ייחודיותה של התוכנית בפן המעשי שלה. התוכנית מדגישה באופן כמעט חסר פשרות את הלימוד האקטיבי של כל מרכיביה ולא מותירה כמעט דבר לתחום התיאורטי. אין הכוונה לשלילת התיאוריה, אלא להבהרת מקומה של התיאוריה כאמצעי הגדרה וכלי אינטלקטואלי לתפישת תופעות אקוסטיות קיימות. את התופעות הללו ראוי לדעתנו להבין אמנם, כלומר לתפוש באופן תיאורטי, אך עצם הלימוד מתבצע באמצעות הפנמה עמוקה: בנגינה, אלתור, פיתוח שמיעה יסודי ובהלחנה.

להברת הנקודה נשתמש בדוגמה הבאה: הכיתה לומדת מהו הסולם המוסיקלי. להלן שליבי לימוד אופייניים¹ לגישת ההוראה שלנו:

- א. המורה משמיע שיר פשוט המאופיין ברצפי צלילים קרובים (לדוגמה: "התקווה")
- ב. הכיתה תבצע את השיר בנגינה ובשירה, עם או בלי שמות הצלילים, בהתאם לרמתה
- ג. המורה יעורר דיון בכיתה: כיצד מרגישים ומגדירים את התופעה המוסיקלית? מה משמעות הרצף? מדוע צלילים מסוימים נשמעים יציבים ואחרים נשמעים פחות יציבים?

¹ אם כי לא הכרחיים. כפי שנסביר בהמשך (סעיף 1.5 – המורה ותפקידו), על המורה להיות גמיש ורגיש בגישתו להוראת כיתות בעלות אופי שונה. השלבים עשויים להופיע בסדר אחר ואף להתחלף בשלבים אחרים.

כיצד זוכרים נגני הגיטרה בכיתה את מיקום הצלילים בשריגים? כיצד הפסנתרנים? שלב זה נועד להגדיר את התחושה הקיימת כבר אצל התלמיד (אינטואיציה) כאבן יסוד בדרך ליצירת מושג מוגדר.

- ד. המורה יסביר את התיאוריה העומדת מאחורי מושג הסולם וישתמש גם במונחים שגורים, "מדעיים" כגון טון, חצי טון, דרגה וכיו"ב
- ה. יתבצע תרגיל שמיעה העושה שימוש בצלילים ובמושג שזה עתה נלמד
- ו. תתבצע הכתבה פשוטה בשימוש הצלילים שזה עתה נחו
- ז. התלמידים יאלתרו בשימוש בסולם
- ח. התלמידים ילחינו במקום תיבה או שתיים בשימוש בסולם ויבצעו אותן בזמרה ובנגינה
- ט. יינתנו מטלות תרגול והכנה לבית

לא רק תורת המוסיקה נלמדת באופן זה, גם תולדות המוסיקה וספרות המוסיקה נלמדים ע"י ביצוע ומחקר של התלמיד עצמו ולא דווקא מפי המרצה. התוכנית מקפידה לא רק על רצף וקשר בין מרכיבי החומר, אלא גם על שימוש חוזר ובחינה בלתי מתפשרת של שליטת התלמידים בכל מרכיב, עד לסיום כיתה יב'.

אופייה המעשי והחוויתי של התוכנית הולם את אופי המוסד בו היא פועלת: התוכנית הושקה בספטמבר 2000 במתקני מרכז המוסיקה "הצוללת הצהובה", מרכז מוסיקה העוסק בצדדים המעשיים במוסיקה (פרטים נוספים בסעיף 2.1, ד'). כמו הצוללת הצהובה, כך גם פעילות המגמה ידועה ומוכרת לכל תלמידי התיכון העוסקים או מתעניינים במוסיקה בירושלים. אופייה המעשי של התוכנית הוא מרכיב קריטי בעיצוב תשעת המחזורים שעברו ועוברים בתוכנית זו. תלמידינו פעילים באופן יוצא דופן ופעילותם המוסיקלית מהווה כוח משיכה והשראה לבני-נוער רבים מאד (פרטים בסעיף 2.1, ה') ותרומה ממשית ומוכחת למסגרות נוספות בהן הם חברים: בתי-הספר, תנועות הנוער ועוד (פרטים נוספים בנספח 1 – מרכיבי ציון הבגרות, בונוס לציון המגן).

ייחודיות התוכנית לעומת התוכנית הארצית

התוכנית פותחה בעת בה כל תוכניות לימוד המוסיקה לבגרות היו ייחודיות – כל מגמת מוסיקה חיברה לעצמה תוכנית – אמנם לפי קווים מנחים של הפיקוח המוסיקלי, אך בדגשים שונים. היום פועל הפיקוח המוסיקלי להאחדת בחינת הבגרות ותוכנית הלימודים שלנו עומדת בפני בעיה קשה: עמידה בדרישות המפמ"ר תדרוש מאיתנו הפחתה דרסטית של שעות הלימוד המוקדשות ללימוד מעשי של מרכיבי תורת המוסיקה לטובת לימוד תולדות המוסיקה וספרות המוסיקה. שני מרכיבים לבעיה:

א. כמות החומר הנדרשת ללימוד – אנו מנחילים ידע רב בתורת-המוסיקה, מעבר לנהוג במגמות מוסיקה מקבילות ובאופן יסודי, מעמיק ולטווח ארוך. הנחת היסוד שלנו גורסת כי שליטה מעשית ויצירתית בתורת המוסיקה מובילה ומהווה תשתית לשאר תחומי לימוד המוסיקה. חומר לימוד זה דורש משאבי זמן ואנרגיה רבים הן מן המורה ובמיוחד מן התלמיד, בשל דרישת התוכנית להפנמה יסודית ואיטית של החומר. הקצאת שעות הוראה נוספות להוראה ראויה של תולדות המוסיקה וספרות המוסיקה תבוא בהכרח על חשבון הזמן המוקדש להוראת תורת המוסיקה.

מכיוון ששיטתנו דורשת יישום, חקירה ויצירה במידה רבה מאד, הדבר יתבטא באיכות ההוראה ובמיוחד באיכות הלמידה וההפנמה.

יש להדגיש כי אין אנו שואפים להפחית את שעות ההוראה אלא להשאירן כפי שהן: תכנון שעות ההוראה שלנו אינו מקרי, אלא מתבסס על ניסיון ארוך שנים בהערכת משאבי זמן ואנרגיה של התלמידים ושל המורים.

ב. הוראת תולדות וספרות המוסיקה באופן ראוי ואיכותי לפי הפילוסופיה הפדגוגית שלנו דורש משאבי הוראה גבוהים בהרבה מהמצוי כעת. יש לחזור ולהדגיש כי אנו מתנגדים להוראה פרונטלית פשוטה ודורשים אקטיביות מקסימלית מן התלמידים. ברירת המחדל בתוכניות לימודים עמוסות מדי היא הוראה פרונטלית ושינון. הוספת חומר הלימוד בתולדות וספרות המוסיקה והוראתו בדרך הראויה לפי גישתנו הפדגוגית תדרוש לא רק סגל הוראה נוסף, המתמחה בתולדות וספרות המוסיקה ובפדגוגיה ברמה גבוהה, אלא, ובמיוחד, שעות הוראה רבות ושעות הכנה רבות של התלמיד עצמו. כל אלה אינם עומדים לרשותנו ולרשות תלמידינו בשום אופן. אנו אמנם מצרים על כך, אך מעדיפים לנקוט בגישה מציאותית ולהפיק את המרב מן המצוי.

תלמידינו ובוגרינו הוכיחו ומוכיחים שוב ושוב את שליטתם המעשית במוסיקה לעומת בוגרי מגמות מקבילות אחרות. ידוע לנו כי גם בוגרים שאינם עוסקים במוסיקה כמקצוע מעורבים ומעורים בתרבות המוסיקלית ברמה גבוהה יותר מתלמידי מוסיקה שלמדו את התרבות באופן פסיבי. תלמיד שחווה ויצר בעצמו תופעה מוסיקלית – סולם, מהלך הרמוני, מקצב וכדומה – מאזין ליצירות מוסיקליות באופן שונה לחלוטין מתלמיד שכל חווייתו היתה פסיבית.

לכאורה, ניתן להשליך תפישה זו על כלל המקצועות הנלמדים בתיכון: יצאו תלמידי ההיסטוריה עצמם אל זירות ההתרחשות ואל הארכיונים, ילמדו אנגלית באנגליה, ילמדו אזרחות בכנסת וכולי, כפי שלא יעלה על הדעת שתלמידי ביולוגיה ופיסיקה ילמדו ללא שימוש במעבדות. אך למעשה, אין הדבר ניתן, גם בגלל משאבי הוראה ולמידה מוגבלים. זו היא הייחודיות שלנו וגם מגבלתנו. אנו מעדיפים ללמד פחות, אך היטב.

1.3 **כותבי התוכנית ושותפיה** – התוכנית נבנתה ופותחה ע"י איתי רוזנבאום ואורן ארגז. בין המוסיקאים והמומחים שבהשראתם ובעצתם עוצבה התוכנית נמנים המוסיקאי והמורה מנחם ויזנברג, ד"ר ארז רפפורט, פרופ' בת-שבע רובינשטיין, ד"ר מיכאל וולפה, Prof. Dennis LeClair, John Bavicchi. עם פרישתם של איתי ואורן מניהול והוראת המגמה ב-2010, החליפו אותם שתי מורות חדשות: סיון שנהב-שב (מרכזת המגמה ומורת כיתות י"א וי"ב) ויסמין טל-פורת (מורת כיתה י'). סיון ויסמין נצמדו לתכנית המגמה המקורית, מתוך אמונה מלאה בה, תוך פיתוח מתמיד השאוב מניסיון האישי ומצרכי התלמידים. בשנים שלאחר מכן הצטרפו דותן מושונב (שהחליף את יסמין בהוראת כיתה י'), נועה שמר (מורת כיתה י"א) וסיון נשארה (בתור מרכזת ומורת כיתה י"ב).

אורן ארגז, גיטריסט, מלחין, מעבד ומורה, B.A. לימודי גיאוגרפיה ו-B.A. כללי באוניברסיטה העברית ירושלים, לימודי השלמה בחוגים לפילוסופיה ולחינוך, בוגר בי"ס רימון למוזיקה בת זמננו, B.A. Berklee College of Music במגמת מוסיקה לסרטים, תכנית חד-שנתית להכשרת מנהלים לבתי

ספר פלורליסטיים, לקראת דוקטורט בנושא "יוגה וחינוך - הצדקה פילוסופית-סוציולוגית לשילוב האת'ה וראג'ה יוגה בחינוך המערבי".

לימד בקורס תלת-שנתי להכשרת מורים בכירים ליוגה במכון וינגייט, הרצה בבית הספר לחינוך של האוניברסיטה העברית בנושא "מרכיזים, יוגה, מוזיקה – הרחבת התודעה באמצעות החינוך", ריכז ולימד ג'אז במגמת הג'אז של התיכון שליד האקדמיה בירושלים, מרכז קורס באוניברסיטה הפתוחה בנושא "השלמה במחשבת החינוך לתלמידי MA", מתרגל קורס "שפה וחיבה" במגמה להוראת הלשון ועוד. זכה במלגות לימודים והצטיינות רבות מטעם מכון רעות, בית הספר לחינוך, המגמה למחשבת החינוך של בית הספר לחינוך באוניברסיטה העברית, Berklee College of Music ועוד.

איתי רוזנבאום, מלחין, פסנתרן ומורה, בוגר Berklee College of Music, לומד כיום לקראת דוקטורט בארה"ב. שימש כראש מסלול יצירה במחלקה הרב-תחומית באקדמיה ע"ש רובין בירושלים, שם לימד והרצה בנושאי מוסיקת הג'אז, קומפוזיציה, תורת המוסיקה ופיתוח שמיעה. הרצה בביה"ס למוסיקה ע"ש בוכמן-מהטה באוניברסיטת ת"א. הקים וניהל את מגמת המוסיקה לבגרות בצוללת הצהובה בירושלים. הקים וניהל את מגמות המוסיקה בתיכון הראל במבשרת-ציון ובתיכון ע"ש זיו בירושלים. כתב יצירות רבות בתחום המוסיקה בת-זמננו, יצירות למחול, תיאטרון וסרטים קצרים ועיבודים סימפוניים, הנחה סדנאות במסגרת יחידת הנגנים הצעירים של מרכז המוסיקה משכנות שאננים, 'הליקון' – האגודה לקידום השירה, שימש כשופט ובוחן בוועדות מוסיקאיות מצטיין בצה"ל, וועדות פרטואר ב'אמנות לעם' וגופים נוספים. היה חבר הוועד המנהל של קונסרוטוריון "מוסיקון" במבשרת-ציון בין השנים 2000-2006. השתתף כפסנתרן, מלחין ומעבד בהרכבי ג'אז ופופ רבים, ביניהם להקת צליל-שכן ולהקת אטרף. שימש כמנהל מוסיקלי וכנגן בהרכב 'אילנה אליה וג'באלי' וכעת מוביל את הרכב הג'אז המקורי "אנסמבל הצוללת הצהובה", עמו הקליט דיסק ראשון והופיע בפסטיבל הג'אז בים האדום 2001, פסטיבל ישראל 2002, פסטיבל הג'אז הבינלאומי בירושלים 2006 ועוד.

סיון שנהב-שב, מרכזת המגמה ומורת כיתה י"ב. מלחינה, מעבדת ופסנתרנית. בוגרת מגמת המוסיקה של תיכון אלון ברמת השרון, שם גם לימדה מספר שנים. בוגרת הלהקות הצבאיות כפסנתרנית, מעבדת ומנהלת מוסיקלית. בעלת תואר ראשון מהחוג הרב תחומי באקדמיה למוסיקה בירושלים בהנחיית חיים פרמונט, ותואר שני בקומפוזיציה מ-Trinity College of Music, London בהנחיית אנדרו פופי וסטיבן מונטגיו. בעלת תעודת הוראה ממכללת לוינסקי לחינוך. דוקטורנטית למוסיקולוגיה באוניברסיטת בר-אילן בהנחיית פרופ' נפתלי וגנר, פרופ' איתן אביצור ז"ל ופרופ' אבי גלבע, חוקרת את המוסיקה של דני סנדרסון. בעלת ניסיון רב בהוראת תיאוריה והרמוניה, פיתוח שמיעה, תולדות המוסיקה ולימודי פסנתר. כיום עוסקת בהוראה ובכתיבת מוסיקה, שירים ועבודה בשילוב עם אמנויות אחרות. מוסיקאית רב תחומית אשר מרבה לכתוב ולעבוד עם הרכבים ויוצרים מתחומים שונים – תיאטרון, מחול, קולנוע, שירה, הרכבים קוליים, תזמורות, הרכבים קאמריים וביג בנד – בסגנונה המשלב מוסיקה קונצרטנטית, ג'אז ומוסיקה קלה. זכתה במלגות לימודים רבות, ביניהן מלגת קרן התרבות אמריקה-ישראל, The Anglo-Jewish Association ועוד, וכן מלגות הצטיינות וציונים

לשבח מטעם המוסדות בשנות לימודיה, ביניהם פרס דיקאן האקדמיה למוסיקה בירושלים. יצירותיה ועיבודיה מבוצעים בקונצרטים ובפסטיבלים רבים ע"י הרכבים בארץ ובבריטניה.

יסמין טל-פורת, מלחינה, פסנתרנית ואמנית רב תחומית. בין עבודותיה יצירות תזמורתיות, ווקאליות וקאמריות רבות, מוסיקה אלקטרונית וכן מוסיקה למחול, קולנוע, וידאו-ארט, מיצגים ועוד. פעילה בתחומי מוזיקה אלקטרונית, אימפרוב ושילובי מדיות; עבודותיה מבוצעות על במות ברחבי הארץ במופעים ובפסטיבלים. יצירתה "פסיעות" לתזמורת קאמרית זיכתה אותה בפרס ראשון בתחרות הקומפוזיציה ע"ש חנה ידור-אבני במאי 2009, ואילו עבודותיה המשותפות עם הכוריאוגרפית מיטל אוחנה זכו בכמה פרסים וציונים לשבח. פרס דיקאן האקדמיה למוזיקה בירושלים.

בעלת M.A-ו B.A מהאקדמיה למוזיקה בירושלים שם למדה קומפוזיציה בהנחיית ינעם ליף, חיים פרמונט וארי בן שבתאי. בוגרת בהצטיינות B.A בבלשנות עם התמחות בסינית מודרנית וקלאסית מן האוניברסיטה העברית; השלימה לימודי חטיבה במוסיקולוגיה, קורסים בפיתוח שמיעה והוראתה עם ד"ר רות אפל, פרופ' בת שבע רובינשטיין וד"ר ולדימיר שקולניק. בוגרת המחלקה לאמנות בתיכון הריאלי בחיפה. לימדה במסגרת הקורס "מוזיקה אלקטרונית ואלקטרו-אקוסטית" באקדמיה למוסיקה בירושלים. מלמדת קומפוזיציה, פיתוח שמיעה ותורת המוזיקה בקונסרבטוריון רמת השרון שבתיכון אלון. בעלת ניסיון רב בהוראת תורת המוזיקה, פיתוח שמיעה והלחנה לתלמידים מתקדמים.

דותן מושונב, מורה כיתה י' ומדריך הרכבים. דותן הוא מפיק מוזיקלי, מלחין ומבצע ובעל תואר שני בקומפוזיציה רב תחומית של האקדמיה למוזיקה בירושלים. במהלך פעילותו המוזיקלית הענפה, כתב עיבודים סימפוניים לארקדי דוכין, ברי סחרוף, אסף אבידן, שלמה גרוניך ועוד, שיתף פעולה עם נינט טייב, איגי וקסמן ורותם בר אור (דה אנג'לסי), ניהל והפיק מוזיקלית את המופע החי "סיפור ישראלי"

שהועלה ברחבי ארה"ב וגם כתב מוזיקה לסרטים וסדרות, היה חבר בלהקות שונות שם היה אחראי על

הפקה מוזיקלית ונגינה על פסנתר וגיטרה כגון: KITZU, NORIA ו- ISADORA.

לאחרונה הוציא אלבום בכורה סולו בעברית שצבר ביקורות יפות שהובילו לסיבוב הופעות מוצלח על

במות ברחבי הארץ ותחנות רדיו עם להקה חיה בעיבודים סוחפים. בעל ניסיון רב בהדרכת הרכבים

ושיעורים פרטיים בנגינה. רכז ומורה במגמת מוסיקה בתיכון ע"ש בויאר ובמגמת המוסיקה של צוללת

הצהובה.

נועה שמר – מורת כיתה י"א ומדריכת הרכבים. זמרת, מלחינה, מעבדת ופסנתרנית.

נולדה בירושלים והחלה ללמוד פסנתר בגיל 6. סיימה תואר ראשון באקדמיה למוזיקה בירושלים, שם

למדה בחוג לביצוע בכתתם של פרופ' מיכאל בוגוסלבסקי ומר אלן שטרנפלד. לצד לימודי הביצוע למדה נועה קומפוזיציה וניצוח. היתה תלמידתם של עודד זהבי, אנדרה היידו וינעם ליף. כיום משלימה לימודים לתעודת הוראה באקדמיה.

חברה בהרכבים שונים, ביניהם 'היפה והחיה' (שהוציא EP ב-2012) יחד עם מתן גולדברג, והרכב הג'אז הישראלי 'נערת' יחד עם שירה קרנר. משתפת פעולה עם יוצרים שונים, ביניהם דויד פרץ, אביעד הנדל ועוד. מופיעה בקביעות עם חומריה ברחבי הארץ ובפסטיבלים שונים. מפיקה אירועי תרבות, ועוסקת גם בהלחנת מוזיקה לסרטים.

מלמדת בקביעות את מקצועות המוזיקה (פסנתר, פיתוח קול ותיאוריה).

אלבום הבכורה של נועה, "עושי הסיכומים", יצא לאור ביוני 2015 זכה לביקורות נלהבות. האלבום מורכב מלחנים של נועה למלים של משוררים שונים. ב-2019 יצאו שני אלבומים נוספים בהשתתפות - אלבום ללהקת סוואן בנד (פרוג רוק בסגנון שנות ה-70), וכן 'ט' - פרויקט הלחנים של ט. כרמי.

1.4 התלמיד וצרכיו – תוכנית הלימודים נכתבה ועוצבה עבור אוכלוסיית תלמידים רגילה, הלוּמדת במסגרות החינוך המצויות, בני-נוער ירושלמים העוסקים באופן פעיל בביצוע ובהלחנת מוזיקה. אין היא מיועדת לתלמידים מחוננים (אם כי גם כאלה בין תלמידינו) אלא מקנה כלים מוגדרים ופשוטים לרכישת ידע ומיומנויות. אין זה אומר כי היא קלה ליישום: בהיותה מעשית היא דורשת זמן הכנה ותרגול רב. המיומנויות שהתוכנית מקנה אינן מוגבלות לרכישה רק בגיל תיכון. גם ילד בכיתה ג' יכול ללמוד ולתרגל אותם בהצלחה. במצב אידאלי נרכשות מיומנויות אלה בקונסרבטוריונים – עם המורה האישי/ת ובכיתות התיאוריה. לצערנו אין זה המצב ואנו מציעים מענה ייחודי לכמה סוגי אוכלוסיות של מוסיקאים צעירים:

- א. תלמידים רבים מגיעים אלינו בעקבות גילוי המוסיקה בגיל מאוחר – 13, 14 ואף 15, כלומר, זמן מועט לפני תחילת תוכנית הלימודים (כיתה יוד). גיל ההתבגרות מביא עימו שינויים וחיפוש אחר עיסוקים חדשים, דרכי ביטוי והגדרה עצמית. התוכנית רואה שלב זה כקריטי: רבים מבני-הנוער נוטשים במהרה את כלי הנגינה והעיסוק המעמיק במוסיקה אם אינם ניזונים מיד ע"י תוכנית לימודים אקטיבית וקונקרטיית.
- ב. תלמידים מחוננים שאין ברשותם האמצעים להשתלב בתוכניות לימוד ייחודיות. אמנם אנו דורשים ומקפידים על קיום שיעורים פרטיים לכל תלמיד, על חשבוננו, אך התוכנית עצמה מסובסדת באופן מסיבי ונותנת הזדמנות שווה לכל תלמיד מתאים.
- ג. המגמה היא על-אזורית וככזו, היא מקיימת פלורליזם ברמה זו או אחרת. מניסיוננו, לימוד מעשי, עם מטרות מוחשיות, מוגדרות היטב כגון מופעים, פרויקטים שבועיים או סמסטריאליים, עבודות צוות וכיו"ב, כל אלה יוצרים אינטראקציה בריאה בין תלמידי הכיתה. התלמידים שונים אמנם זה מזה: רקע סוציו-אקונומי, השקפות עולם, דת פוליטיקה וטעם, אך כולם התקבלו לכיתה בשל

כישורם ושאיפותיהם הדומות. קשה להפריז בחשיבות התוכנית בגיבוש וחיזוק הביטחון העצמי של תלמידים ובפתיחת עולמם החברתי למגוון שאינו קיים בבית-הספר הרגיל, בשעות הבוקר. גם כאן, אנו סבורים כי לימוד פסיבי רגיל לא ישיג תוצאות דומות. תלמידים רבים יוצרים ומוצאים במגמה את המעגל החברתי הקרוב ביותר. אחוז גבוה מאד (כ-30%-50%) מתלמידינו מאובחנים כלקויי למידה מסוגים שונים. אנו יכולים להרשות לעצמנו להתעלם מכך לחלוטין ואף לדרוש מהם לעבוד קשה יותר: העבודה נעשית בבית, ללא לחץ זמן וסביבה והתוצאות בכיתה שוות. מתוך כל מרכיבי ציון הבגרות, רק כ-21% נרכשים בבחינה רגילה בכתב (נספח 1: מרכיבי ציון הבגרות והדגמת חישוב הציון).

1.5 המורה ותפקידו – תוכנית הלימודים השואפת למרב הפנמה באמצעים מעשיים דורשת מורה העומד

- בקריטריונים שונים מאלה הנדרשים מן המורה המלמד באופן פרונטלי-אינטלקטואלי:
- א. שליטה גבוהה במיומנויות מוסיקליים: נגינה, זמרה, אלתור, הלחנה ועיבוד לצד יכולת אנליטית גבוהה וידע רב בתחומי המוסיקה והתרבות בכלל.
 - ב. רב-תחומיות – התוכנית מקנה שליטה בתורת-המוסיקה ובמיוחד זו המתייחסת למוסיקה אירופאית על כל זרמיה ומוצאותיה: קלאסית, ג'אז, פופ ועוד. אחד מעקרונות התוכנית הוא פלורליזם מקסימלי מבחינה סגנונית. לגיוון זה כמה יתרונות: (1) חופש ביטוי לתלמידים שונים (2) יצירת גירוי לסגנונות אחרים ופתיחות כערך (3) גיוון בהדגמת תופעות מוסיקליות, במיוחד אלו המשותפות בסגנונות שונים. המורה, אם כך, חייב לשלוט שליטה סבירה ומעלה במגוון סגנונות ולגלות גמישות ואף מהירות למידה שלו עצמו.
 - ג. יצירתיות פדגוגית – בכיתה פעלתנית ודינמית, בה החומר הנלמד אמנם קבוע למדי, אך הגיוון והרב-תחומיות הן ערכים, יש לגלות יוזמה ויצירתיות רבה באופני ההוראה והחינוך.
 - ד. רקע בעבר ו-/או בהווה של פעילות מוסיקלית מקצועית – גם כדי ליצור מודל ראוי לתלמיד אך יותר מכך, לרענן ולהזין ללא הרף את התוכנית ואת האקטואליות שלה כתוכנית מעשית. כל אלה, מאוחדים ומקובצים באיש הוראה אחד, אינם כה שכיחים, ויעידו על כך הקשיים באיתור מורים לסגל ההוראה שלנו. הקושי מתבטא מן הסתם גם בדרישות שכר גבוה יחסית של מועמדים ראויים. עם זאת, נוצר מצב שאנו רואים כחיובי מאד, בו מורים-מוסיקאים יאותו ואף ישאפו ללמד בתוכנית זו בגלל ייחודיותה. בד"כ נהוג למדוד את איכותה של תוכנית לימודים לפי מדדים של צרכי התלמיד, אך לדעתנו יש חשיבות עצומה לזיקה של המורה עצמו לתוכנית. מורה כזה, אם אכן ענה על הקריטריונים, ילמד טוב יותר ממורה שאינו מעורב, מאמין ובעצמו מגורה ע"י תוכנית הלימודים.

2. מטרות העל של התוכנית

2.1 **החברה וצרכיה** – אנו יוצאים מתוך הנחה כי תוכנית הלימודים מעמידה בוגרים אשר תועלתם לחברה

מתבטאת בתחומים הבאים:

א. החברה זקוקה ליוצרי תרבות ולצרכני תרבות וכי אלה וגם אלה חייבים להיות משכילים בתחום הנדון, במקרה זה – מוסיקאים.

התוכנית מבוססת על ההנחה כי הנחלת השכלה זו נעשית בדרך האפקטיבית ביותר כאשר היא חווייתית ופעילה ככל האפשר. להלן נתונים שנאספו בסיום שנה"ל תשס"ז בסקר טלפוני. יש לציין כי לא הצלחנו לאתר את כל בוגרינו והנתונים חלקיים.

מחזור (שנת התחלה)	מועמדים	תלמידים שהתקבלו (כולל תלמידים שעזבו)	בוגרים (מספר נוכחי)	ממוצע בגרות	תלמידי מוסדות אקדמיים למוסיקה *	בוגרים המצהירים כי עוסקים במוסיקה כעיסוק מרכזי **	לא ענו לסקר
תשס"א	40	19	15	85	5	7	3
תשס"ב	37	22	15	82	2	5	8
תשס"ג	47	27	14	86	2	7	5
תשס"ד	69	26	19	87	3	12	4
תשס"ה	48	26	15	89	-	-	-
תשס"ו	67	27	(21)	-	-	-	-
תשס"ז	62	28	(21)	-	-	-	-

* לפי מידע שהצטבר במהלך השנה לגבי בוגרים בלבד. בוגרי מחזור א' בני כ-21 בעת כתיבת הדו"ח

** לימוד אקדמי, להקה צבאית, מוסיקאי מצטיין בצה"ל, עבודה בהרכב קבוע (חזרות, הופעות והקלטות), הוראה והלחנה.

גם מסקר חלקי זה ניתן לראות כי אחוז גדול מתלמידינו עוסקים באופן פעיל במוסיקה. ניתן להניח כי בנוסף לעיסוקם הם גם צורכי מוסיקה באופן משמעותי.

ב. אנו רואים בפלורליזם מחשבתי ותרבותי ערך. מלבד הנסיבות בהן פועלת התוכנית, דהיינו מגמת לימודים על-אזורית, כך גם אופייה המעשי של התוכנית מאפשר מגע וקשר פשוטים ומידיים יותר בין

התלמידים השונים. בסביבת לימודים כזו נוצרים סובלנות וסקרנות החיוניים לדעתנו לקיום ולהתפתחות נאותה של חברה בריאה.

ג. בירושלים פועלות מספר מגמות מוסיקה במסגרות החינוך הממלכתי והממלכתי-דתי, הזרמים מהם מגיעים תלמידינו. ניתן לסווג את המגמות בערך כך:

- התיכון שליד האקדמיה – תיכון וחס"ב המתמחה בהוראת מוסיקה, בעיקר קלאסית, לתלמידי מוסיקה מתקדמים בעת המועמדות
 - התיכון למדעים ואמנויות – מתמחה במוסיקה (לצד אמנות פלסטית ומדעים) ומתפקד כפנימייה
 - התיכון לאמנויות – מגמת מוסיקת ג'אז
 - בויאר, רנה קסין, אמי"ת-דרור, זיו, רעות – מגמות עם נטיה להוראה תיאורטית ודרישות פחות גבוהות בתחומים המעשיים
 - מגמת המוסיקה של קונס' הסדנה (חדשה יחסית) – מגמה קלאסית בעיקרה
- מגמת המוסיקה העל-אזורית נותנת מענה לתלמידים הבוחרים ללמוד בתיכונים רגילים שאין במסגרתם מגמת מוסיקה. רובם אינם מתקדמים די הצורך כדי להתקבל לתיכון שליד האקדמיה או לתיכון למדעים ואמנויות (המתפקד, כאמור, רק כפנימייה) ואינם מתמחים בג'אז. בשני התיכונים הראשונים מתקיים למעשה (או לפחות באופן חלקי) המצב האידיאלי, בו התלמידים מגיעים לבחינות הכניסה עם ניסיון וידע רבים במוסיקה.

ד. הצוללת הצהובה, מרכז מוסיקה רב תחומי, נוסדה בשנת 1991 ע"י הקרן לירושלים, ובמשך השנים הפכה לאחד ממובילי הטון בתחום המוסיקה בארץ. משנת 2000 היא פועלת כעמותה עצמאית. לצד מגמת המוסיקה הצוללת מפעילה מספר מסגרות בשעות שונות וגם במקביל: בי"ס לטכנאות קול, פרויקט הרכבים צעירים, אולפן ואולם הקלטות, חדרי חזרות מקצועיים, לייבל תקליטורים והפקות מיוחדות (לדוגמה, בשנים האחרונות הפיקה הצוללת את פסטיבל הג'אז בירושלים). בנוסף לכך מתקיימים בצוללת מופעים במספר ובמגוון הגדול ביותר בירושלים. בהיותה עמותה ולא עסק מסחרי, מתקיים איזון קפדני בין מופעי תרבות ואמנות ומופעי בידור.

קיום מסגרת לימודים במקום כה שוקק, מגוון ומקצועי מעניק לתוכנית הלימודים ממד אקטואלי ומהווה מקור מוטיבציה משמעותי לתלמידי המגמה. מדי שנה מתקיימים כמה וכמה מופעים של תלמידינו ובוגרינו ללא קשר לתוכנית הלימודים. תלמידינו ובוגרינו השתתפו פעמים רבות בהקלטות מקצועיות שנערכו באולפני הצוללת. הצוללת מוכרת כמעט לכל בני הנוער בירושלים וקיום המגמה לצד שאר הפעילויות עוזר להגדיר את החיבור כמו-גם את הגבולות בין תרבות לבידור.

ה. ניתן לקבוע בוודאות כי מגמת המוסיקה העל-אזורית בצוללת הצהובה היא מן הפופולריות ביותר בירושלים בתחום המופעים הפומביים. לפי אומדן שלנו, הגיעו למופעי המגמה בין 1500 ל-2000 צופים בשנה"ל תשס"ח. חשובה יותר העובדה כי אנו מעודדים שיתוף מוסיקאים מחוץ למגמה במופעים. לפי אומדן הגיע מספרם לכ-120-80, רובם תלמידי תיכון ובעיקר ממגמות המוסיקה המקבילות.

ו. פן נוסף של שאיפתנו להציב מטרות אקטואליות-מקצועיות בפני תלמידינו מתבטא בעידוד לפעילות מוסיקלית בקהילה. בנוסף עד 25% מציון המגן ניתן עבור פעילות מוכחת בביצוע והפקת מוסיקה בתיכונים, בתנועות הנוער, מתנ"סים וכדומה. התלמידים נדרשים להמציא אישורים רשמיים מהנהלות בתי-הספר או המרכזים הקהילתיים.

2.2 התפיסה הרעיונית של התכנית – כאמור, נבנתה התוכנית על יסוד נסיונו בהוראת המוסיקה,

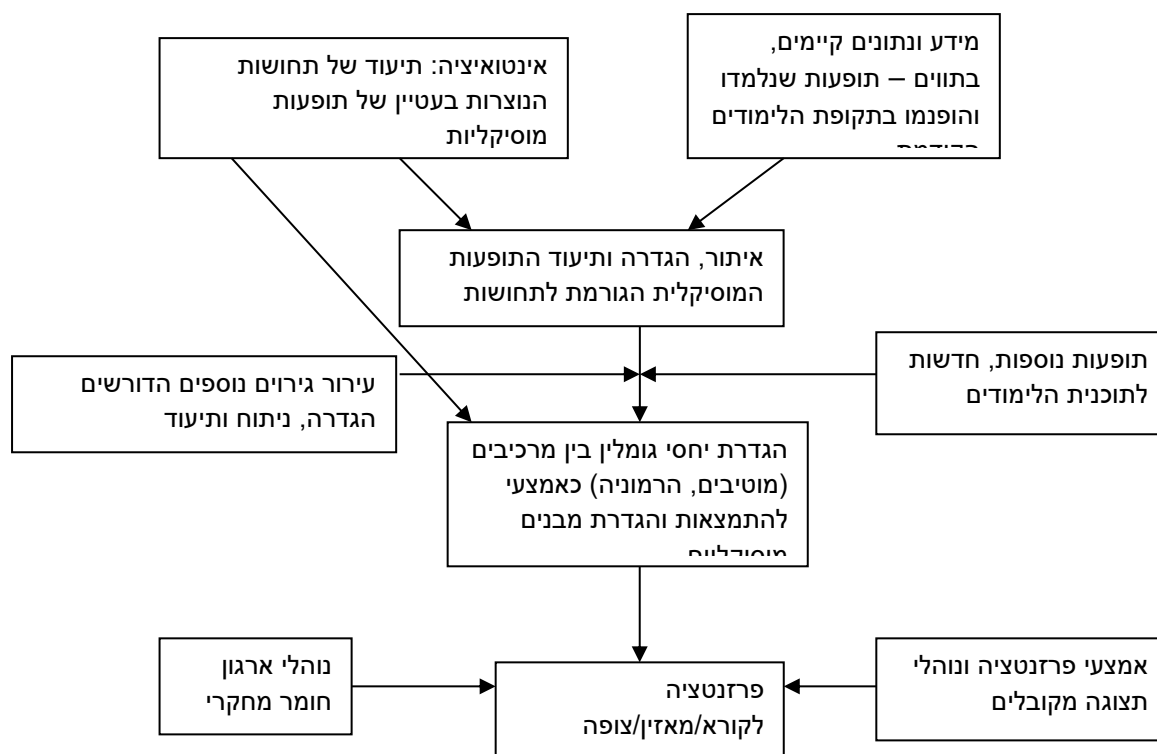
המוכיח כי הפנמת הכלים התיאורטיים (התיאור ה"לוגי" של מרכיבי המוסיקה) באמצעות הפנמה מוסיקלית וטכנית-מוטורית ולא רק באמצעות הבנה ותרגול אינטלקטואלי, תביא להפנמת החומר לטווח ארוך, הרבה מעבר לבחינת הברגרות, ותשרת כמה מטרות:

- הכשרת מוסיקאים מקצועיים לתחומי הביצוע, היצירה והמחקר אשר זיקתם לשפת המוסיקה ושליטתם בה יסודיות.
- צרכי מוסיקה מתחכמים ומעמיקים. מוסיקה היא אחת מהאמנויות המרכזיות בתרבות. קיומה והתפתחותה כמדיום אמנותי ולא רק בידורי תלויים אמנם במוסיקאים פעילים אך גם, ובעיקר מבחינה מספרית, בצרכי תרבות מתחכמים. הקניית שפה אמנותית באמצעות הפנמה עמוקה ויסודית תביא לפיתוח אוזן ונפש רגישות יותר, הדורשות גירויים וניואנסים מעמיקים, הן בתחום השפה המוסיקלית והן בתחום מבנה היצירה.
- במצב אידאלי נרכשות המיומנויות הבסיסיות בגיל מוקדם ככל האפשר ומאוחר יותר ניתן להשתית עליהם את שאר המיומנויות הנדרשות למוסיקאי. קשה יותר לפתח שמיעה מוסיקלית בגיל מאוחר וכך גם נגינה. הואיל ותוכנית הלימודים של המגמה מיועדת בעיקר לאותם תלמידים שעדיין לא הפנימו והטמיעו את המיומנויות הבסיסיות יותר (שמיעה, נגינה, יצירה ועוד) והואיל ומשאבי הזמן וההוראה מוגבלים, מצמצמת התוכנית את שאר נושאי הלימוד (תולדות המוסיקה, ספרות המוסיקה) למינימום הכרחי. אלה, לצד אנליזה מעמיקה, שליטה מעמיקה בצורות ושליטה כללית בתרבות המוסיקה, יילמדו ביתר קלות וטבעיות אחרי שתורת המוסיקה תוטמע בחושים ובאינסטינקט.

תוכנית הלימודים מתחילה בכיתה יוד בהקניית ו-או ביסוס המושגים הבסיסיים ביותר בתורת המוסיקה: הצליל והקצב, ואופן ביטויים הפיסיקלי-אקוסטי (שמע), כלים להגדרתם והגדרת הקשרים ביניהם (ידע) וייצוגם בכתב. מן השיעור הראשון נדרשים כל התלמידים לתרגל שמיעה, כתיבה וקריאה של הצלילים היסודיים במשפחה הטונלית המערבית (הסולם המז'ורי, לדוגמה). התרגול המעשי וכך גם המתודיקה המוקנית לתלמידים יוצרת מיד זיקה בלתי אמצעית לחומר הנלמד.

הכירות והכרה בתרבות מדרגות הסולם, יצירת מרווחים ומאוחר יותר קונטרפונקט (באופן מוגבל), אקורדים והרמוניה מובילים בהדרגה אל הדרישה לאנליזה של חומרים מוסיקליים המוכרים זה מכבר לתלמידים. התופעות המוסיקליות מודגמות במוסיקה מתחומים מגוונים אך מוכרים כדי להבין והביא להכרה את התחושות שכבר קיימות בשמיעה ובאינטואיציה של התלמיד. מן הסתם, נוספת לכך מוטיבציה גבוהה במיוחד, שכן מדובר בד"כ במוסיקה המועדפת ע"י התלמיד. בד בבד, מודגמים סגנונות נוספים, זרים וחדשים, העושים שימוש באותן תופעות, וכך הופכת ההכרות עם מוסיקה חדשה למסע הכולל הרבה "מכרים" משכבר.

אנו מתנגדים לאנליזה והתמודדות תיאורטית עם מוסיקה הדורשות בהכרח כלים שלא הוטמעו היטב ושזיקת התלמיד אליהם לא הוכחה. כאן טמונה הסכנה של הלימוד המכאני, המבוסס על שינון ללא הבנה וזיקה מספקת. רק בכיתה י' מתחילים התלמידים לנתח יצירות וגם אז, רק בכלים מבוססים. מן הסתם, כן נדרשות טכניקות נוספות ומתגלים אתגרים חדשים, אך מושם דגש בלתי מתפשר על עבודת מחקר המתבססת בראש ובראשונה על נתונים ומידע קיימים. תהליך החקירה אותו נדרשים התלמידים לעבור מודגם באופן מעט פשטני בתרשים הזרימה הבא:

ראוי להדגיש כי לצד הקפדה על מחקר ראוי של תופעות אובייקטיביות, ניתן מקום לא מבוטל לאינטואיציה, התחושות הקיימות למן ההאזנה הראשונה והעוברות בד"כ שינוי עם האזנות חוזרות ומחקר מעמיק יותר של הנתונים ותופעות לא מוכרות. יש לכך חשיבות עליונה במחקר העוסק האמנות ואין לדכא את התחושות לטובת אנליזה "אובייקטיבית" בלבד. התלמידים לומדים לשלב קליטה תחושתית-רגשית עם ידע וכלים תיאורטיים אובייקטיביים, לתיאור תופעות מוסיקליות מוגדרות וידועות בתרבות המוסיקלית.

2.3 דמות בוגר המגמה – סיכום מטרות העל בהתייחסות לתלמיד הבווד כדלהלן:

מטרות קוגניטיביות

- הנחלת תורת המוסיקה ככלי ובסיס למקצוע המוסיקה לענפיה השונים
- הכשרת התלמידים ובניית תשתית איתנה ומעשית של תורת המוסיקה להתמודדות עם האתגרים שמציבים תחומים שונים במקצוע המוסיקה ומסגרות הלימוד האקדמיות

מטרות מתחום המיומנויות

- הקניית אופני למידה ותרגול מגוונים:
 - תרגול פיזי (נגינה, שירה)
 - תרגול חוזר והדרגתי (במיוחד פיתוח שמיעה)

- לימוד אינטלקטואלי (הבנה, ניתוח)
- פרזנטציה (נגינה, עבודות ניתוח בכתב ובהרצאות)

מטרות תרבותיות

- טיפוח בוגרים יוצרי תרבות וצרכני תרבות
- יצירת גירוי מתמשך למגוון סגנונות מוסיקליים והדגשת זיקתם לתרבויות שונות

מטרות חברתיות

- מסגרת הלימודים מביאה לעירוב ואינטגרציה אינטנסיביים מאד של תלמידים מרקע חברתי, דתי ולעיתים סוציאקונומי שונה.
 - החומר הנלמד מודגם באמצעות סגנונות ותרבויות מוסיקליות רבים ככל האפשר, והתלמיד חווה גיוון ואחדות זה בצד זה.
 - עצם השוות בצוללת הצהובה: הצוללת הצהובה היא מרכז מוסיקה המשרת מגוון רחב של קבוצות חברתיות ובהן חילונים, חרדים, ערבים, תושבי חוץ, עמותות וארגונים של בעלי מוגבלויות שונות, אמני מוסיקה מן השורה הראשונה, חובבים ובני גילים שונים. התלמידים נחשפים ומודעים למגוון ולעיתים קרובות מעורים בפעילויות השונות.
- מטרות רגשיות ואינטלקטואליות
- במהלך תוכנית הלימודים נדרש התלמיד למידה רבה של יצירתיות וחשיפה
 - התלמיד נדרש להשתמש ברגש כעובדה קיימת וכסמן לקיום תופעות הניתנות לבחינה ולהגדרה אינטלקטואלית.

3. פירוט תוכנית הלימודים

לשם הבנה מקיפה של תוכנית הלימודים מחולק ההסבר לארבעה סעיפים:

3.1 ארגון חומר הלימוד – הסבר מהותי מילולי ותרשים כללי מאד של נושאי הלימוד

3.2 מספר יחידות הלימוד בתכנית – הערה למשמעות יחידות הלימוד למבנה התוכנית ומודלים אופייניים לשיעורים

3.3 פירוט תוכנית הלימודים – טבלה מפורטת של כל נושאי הלימוד והתפרסותם על-פני שלוש שנות הלימוד

3.4 מחוונים להערכת הישגים

3.1 **ארגון חומר הלימוד** – התוכנית פותחת בהקניית מושגי יסוד בתורת המוסיקה – צליל וקצב – וביסוס המיידית לכדי שליטה אינסטינקטיבית. למעשה, מנסה התוכנית ליישם גישה זו על כל נדבכיה ומרכיביה, אך ככל שהחומר הלימודי בסיסי יותר, חשיבות השליטה בו גדלה. התוכנית מקנה עדיפות עליונה לדרכי הלימוד ולביסוס חומרי הלימוד על-פני כמות החומר. מתכנתה ורמתה של בחינת הבגרות נשאת קבועה, אך כיתות שהוכיחו הפנמה ושליטה גבוהות עשויות להתקדם מעבר לרמה הנדרשת בבחינת הבגרות (נספח 6 – בחינת הבגרות שנה"ל תשס"ח, נספח 7 – נושאי בגרות במועדי בחינות מוקדמים).

התרשים הבא מדגים את מבנה תוכנית הלימודים באופן כללי ביותר. יש חשיבות עליונה לכושרו של המורה לעגן ללא הרף את כל המרכיבים בשליטה מרבית של התלמידים, ולקשור את המרכיבים זה לזה. מלבד רגישות גבוהה לרמת השליטה והקוהרנטיות של החומר אצל התלמידים, נדרשת יצירתיות רבה כדי לאתגר ללא הרף את כל אמצעי התפישה של התלמיד ולמנוע מקרים של תפישה חד-ממדית או העדר תפישה כלל.

שנה א' (כיתה יוד)

פרויקטים מיוחדים (במקביל לנושאי הלימוד השוטפים) כל פרויקט מלווה במופיע	שאי לימוד שוטפים – שתי העמודות מייצגות נושאים למדים במקביל	
עד אמצע השנה: פרויקט מופע קטעים לבחירת התלמידים. מטרות: ביטוי אישי, תרגול מיומנויות ארגון ועבודת צוות, וחברות כללית של הכיתה	מושגי קצב, אופני תפישתם	רת הצליל (מידע בסיסי (בד
	המשקל, ערכים קצביים בצלילים ושתקים	שגי יסוד בתרבות הצליל ירופאית: סולמות-דרגות, לליות, מרווחים
עד סיום השנה: לימוד סגנון הבלוז והפקת מופע בסגנונות בלוז שונים ובשימוש מרכיבי הבלוז לעיבוד יצירות שאינן מתחום זה. מטרות: יסודות העיבוד המוסיקלי, כתיבת תכליל, יישום לימודי ההרמוניה עד לשלב זה, העמקה בסגנון שהשאיר את חותמו על מגוון רחב של סגנונות במוסיקה המערבית.	ייצוג גרפי של מושגי הקצב, הזמן	ורדים - גישה ורטיקלית, עים (סוגי המשולשים) יגות בטונליות
		לכים הרמוניים פשוטים (אטוניים בלבד)
		יידת האפשר: ספטקורדים

שנה ב' (כיתה יא)

הנחיית הכיתה וביצוע שתי עבודות ניתוח לשם הקנייה ותרגול מיומנויות ניתוח על בסיס הכלים אשר הוקנו ומוקנים במהלך הלימודים. לימוד ותרגול מיומנויות פרזנטציה בכתב ובע"פ:	תולדות וספרות המוסיקה: כמות חומר מותאמת ללימודי עבודות ההגשה (ראו הערה עקרונית ופירוט בסעיפים 1.2 יחודיות התוכנית 3.4 פירוט תוכנית הלימודים)	שאים הבאים נלמדים קביל:
עד אמצע השנה: עבודה בכתב: ניתוח יצירה מנקודת מוצא קצבית (נספח 2) ומופע נלווה		טרפונקט בסיסי ובס אפרר - התפישה הרמונית המסורתית
עד סוף השנה: הרצאת תלמידים – ניתוח יצירה מספרות המוסיקה הקלאסית האירופאית (נספח 3) ומופע נלווה		לכי ג'אז ומהלכים יופאים קלאסיים - שילוב שיה ורטיקלית וגישה ריזונטלית

שנה ג' (כיתה יב)

מופע שירי חנוכה\שירי ילדים מעובדים ככורלים בסגנון באך	תולדות וספרות המוסיקה: כמות חומר מותאמת לנושאים הנלמדים (ראו הערה	שאים הבאים נלמדים קביל:
		רמון כורל בסגנון באך

	עקרונות ופירוט בסעיפים 1.2 יחודיות התוכנית 3.4 (פירוט תוכנית הלימודים)	נוח הרמוני מעמיק של רות ג'אז והשפעותיו ירות קלאסיות
הכנה לרסיטלים אישיים – עבודה אישית, לא במסגרת שעות הלימודים		נוח כללי של צורות וכלים מפוזיציוניים במוסיקה אסית

כפי שהוסבר כבר בסעיפים קודמים, מודל התלמיד אליו שואפת התוכנית הוא מוסיקאי/תלמיד שיסודות תרבות המוסיקה המערבית מוטמעים בו באופן העמוק ביותר וככלים מעשיים ליצירה והתפתחות רוחנית. כל זה בגישה מציאותית ויעילה של המשאבים העומדים לרשות התלמיד הממוצע ומערכת החינוך, והכרה במגבלות משאבים אלה.

באופן טכני קמעה ניתן לאפיין את המודל במרכיבים הבאים:

1. שליטה הדרגתית במרכיבי תורת המוסיקה לפי דוגמתם של Carl ו- Eduard Aldwell
2. תפישת הנ"ל ושליטה בו בכל כושר ואמצעי יישום: אינטלקט, שמיעה מוסיקלית, נגינה – קריאה כתיבה, אלתור והלחנה.
3. כלים אנליטיים וכושרי מחקר בסיסיים
4. סקרנות, פתיחות ופולורליזם תרבותי

מרכיבי התוכנית מאורגנים בהיררכיה שאינה מאפשרת לימוד נושא או מרכיב ללא הפנמת מרכיביו הבסיסיים. מאידך, אין מרכיבים בתוכנית שאינם משרתים את המודל שנקבע. יש להבחין כי נושאים מוגדרים, כגון בס מסופרר, אינם נלמדים לשמם בלבד, אלא כדי ליישם מיומנויות שנרכשו קודם לכן וכדי להכיר פן קונספטואלי משמעותי ביותר בתרבות המוסיקלית המערבית.

3.2 הרכבי ביצוע בתוכנית – החל משנה"ל תשע"ב התוכנית כוללת גם הרכבי ביצוע הנפגשים באופן סדיר ועקבי מדי שבוע (יפורטו מיד). בנוסף, בין 40% ל-30% במוצע מזמן השיעור מתבצעים בנגינה בהרכבים: החל בביצוע מעשי של החומר הנלמד (דוגמה תינתן להלן) ועד לביצוע יצירות אותם נדרשים התלמידים להכין לנגינה בהרכב המודרך ע"י המורה, במסגרת זמן השיעור. יצירות אלה תמיד מכילות מרכיבים מן החומר הנלמד באותה עת. לקראת כל אחד מן המופעים במהלך שלוש השנים מתארגנים הרכבים – ע"י התלמידים או, במידה ויש צורך באיזון והכוונה ע"י המורה – וזוכים להדרכה במינון משתנה הנקבע לפי רמת התלמידים והחומר המוסיקלי. להלן דוגמה, מעט סבוכה אך בהחלט תדירה ומייצגת, ליישום החומר בהרכב: המורה מרכיב מהתלמידים בכיתה (או מחלקם וברוטציה) הרכב הנדרש לעבד במקום מהלך אקורדים. המהלך, העוסק בחומר מתוך לימודי ההרמוניה הנוכחיים, נרשם על הלוח בדרגות (ספרות רומיות), כל תלמיד בתורו מאלתר בסולפז'נגינה (למעט נשפנים) כאשר עם הופעת כל אקורד חדש הוא נדרש להגיע אל צליל השורש של האקורד. קבוצת תלמידים מתוך ההרכב נדרשת ללוות לפי תבניות קצביות הנלמדות באותה עת.

ייסוד פעילות הרכבי המגמה (החל משנה"ל תשע"ב)

הוספת הרכבי הביצוע לתכנית המגמה היוותה תוספת משמעותית וחשובה למבנה הלימודים.

בשנה"ל תשע"ב פעלו ההרכבים במסגרת פיילוט. הניסיון הצליח מאוד – מבחינת בחירת סוגי ההרכבים, עבודת המדריכים בחזרות, משובי התלמידים והתוצרים, כפי שבאו לידי ביטוי במופע סיום פעילות ההרכבים השנה.

ההרכבים מיועדים לכיתות י"א וי"ב בעיקר, והחל מהמחזור שהתחיל לימודיו בתשע"ב, נכנס כחלק שהינו חובה בתכנית הלימודים. על כל תלמיד למלא טופס שמציין העדפות הרכבים זמנים, ולהשתבץ לבסוף לפחות בהרכב אחד של המגמה בשנה. בשנה הראשונה לא הייתה חובה מצד התלמידים להשתתף בהרכב, אך עם זאת, היענות הייתה נהדרת: השתתפו 23 מתוך 24 תלמידי י"ב, 15 מתוך 25 תלמידי י"א, ו-2 תלמידי י' שרצו ויכלו להצטרף. סה"כ: 40 תלמידים משתתפים. כל משתתף היה חבר ב-1-4 הרכבים.

להלן פירוט מטרות של ההרכבים ואפיונם:

מטרות:

היוזמה נוצרה עקב צורך רב בקרב התלמידים לנגן יותר במסגרת הרכבים במגמה. שעות הפעילות במגמה כמו שהיו עד השנה (בעיקר בי"א ובי"ב) לא הספיקו על מנת לעבוד באופן שוטף על נגינה בהרכב. מצוקה זו הורגשה בעיקר במופעי המגמה, מהם עלה כי רמת הנגינה והעבודה במסגרת הרכב נמוכה מהרצוי ומגבילה את הישגי התלמידים שמבחינות רבות אחרות (רצינות, יכולת עבודה ארוכת-טווח ותכנון פרויקטים) הם הרבה מעל הממוצע.

בנוסף, עבור תלמידי המגמה עונים ההרכבים על צרכים נוספים:

- חשיפה סגנונית והיכרות עם רפרטואר חדש
- מיזוג בין-שכבתי של תלמידי המגמה
- מסגרת נוספת להופעות מגמה

הכיתות המשתתפות:

עד להוספת ההרכבים לתכנית המגמה, כיתות י"א וי"ב הגיעו לצוללת פעם אחת בשבוע (ואילו כיתה י' הגיעה וממשיכה להגיע לצוללת פעמיים בשבוע). אי לכך, הוחלט כי כיתות י"א וי"ב יהיו אלה שישתתפו בהרכבים. עם זאת, תלמידי י' המעוניינים בכך יוכלו להצטרף להרכבים על בסיס צורך, מקום פנוי ועל סמך בדיקת התאמה. ההשתתפות בהרכבים החדשים נכללת כחלק מהציונים השוטפים, אשר יקבלו ביטוי בציון המגן, ואף מהווה 6% מציון הבגרות הסופי. בתום כל רבעון מעבירים מדריכי ההרכבים פידבק מילולי וציון לכל תלמיד, וזה משתקלל בציון שווה ערך לכל מרכיב אחר בציון הרבעוני.

סמוך לתחילת שנת הלימודים בספטמבר, מקבלים תלמידי י"א וי"ב טופס בו הם ממלאים את העדפותיהם לגבי הרכבים שירצו להשתתף בהם, כולל שעת פעילות ההרכב והמנחה, ואנו עושים כמיטב יכולתנו על מנת להיענות לבקשותיהם. רוב התלמידים מקבלים את העדפתם הראשונה או השנייה להרכב. תלמיד יוכל להשתתף ביותר מהרכב אחד אם יש לו רצון בכך ואם יש אפשרות שיבוצ מתאימה.

אופן הביצוע ואופי ההרכבים:

ההרכבים פועלים בחדר החזרות של הצוללת בימי ראשון ורביעי בהם יש לימודים בבתי הספר התיכוניים, בתקופה שבין אוקטובר (אחרי החגים) לאפריל. תקופת הפעילות נחתמת במופע ההרכבים. החזרות מתקיימות בין השעות 16:00 ל-21:00, באופן הבא:

16:00 – 17:15 הרכב ראשון
17:15 – 18:30 הרכב שני
18:30 – 19:45 הרכב שלישי
19:45 – 21:00 הרכב רביעי

אנו מפעילים שמונה הרכבים שונים, הפתוחים לכל הנגנים והזמרים, המשלבים ז'אנרים מוסיקליים מגוונים. חלקם ממשיכים לפעול בכל שנה וחלקם משתנים. לדוגמא, ההרכבים שפעלו בשנה"ל תשפ"א:

1. הרכב ג'אז ופאנק (בהדרכת ירון מוהר)
למידת נגינה בסגנון הג'אז והפאנק, יסודות האימפרוביזציה והעיבוד.
 2. הרכב קצב ואלתור (בהדרכת יועד שושני)
יסודות האימפרוביזציה, היכרות עם מקצבים מורכבים ופוליריתמיקה.
 3. הרכב פלאפל ג'אז (בהדרכת יועד שושני)
הרכב המתמקד ברפרטואר ג'אז ישראלי של יוצרים מקומיים שונים.
 4. הרכב ווקאלי (בהדרכת מאיה פנינגטון)
פתוח לכל תלמיד מגמה המעוניין לשיר, לאו דווקא זמר במקצועו. תורם רבות לאימון הסולפג' ולהבנת עיבודים ווקאליים.
 5. הרכב היפ הופ (בהדרכת מאיה פנינגטון)
היכרות עם נגינת הסגנון ועם רפרטואר היפ הופ מקומי וגלובלי.
 6. הרכב אפרו פופ (בהדרכת דותן מושונב)
היכרות עם נגינת הסגנון ועם רפרטואר רלוונטי.
 7. הרכב רוק אלטרנטיבי (בהדרכת נועה שמר)
מתן נקודות ראייה שונות לנושא הקרוב ללב התלמידים, היכרות עם תת-סגנונות ותקופות בתולדות המוסיקה הפופולארית.
 8. הרכב רוק מתקדם (בהדרכת נועה שמר)
היכרות עם סגנון מוסיקלי מורכב וצורות נרחבות במוסיקה הפופולארית, המשלב רבות בין סגנון הרוק לפוליריתמיקה ולתזמור ועיבוד קלאסי.
- גודל ממוצע של הרכב נע בין ארבע לשמונה משתתפים. אופי ההרכבים עשוי להשתנות משנה לשנה, ע"פ צרכי המגמה, הכלים הזמינים ונטיית ליבם של התלמידים.

המדריכים המוסיקליים:

קול קורא להגשת מועמדות לתפקידי הדרכת הרכבים פורסם בסוף חודש יוני 2011. קיבלנו כ-40 פניות ממדריכים פוטנציאליים, ולקראת סוף אוגוסט ערכנו ראיונות ל-10 המועמדים המתאימים ביותר. המדריכים שנבחרו התבקשו להכין חומרים לעבודה להרכב ולנהלו בזמן החזרות. חלקם פועלים איתנו עד היום וחלקם השתנו עם השנים.

3.3 מספר יחידות הלימוד בתכנית – פריסת הנושאים השונים בחומר הלימודים ליחידות לימוד זרה
לגישת התוכנית הגורסת מקשה אחת, קוהרנטית לחלוטין. בנוסף לכך, טכניקות המוגדרות בתוכניות אחרות כנושאי לימוד כגון סולפג', פיתוח שמיעה ונגינה, הן אמצעים בהם מפנימים התלמידים באופן שוטף את חומר הלימוד. למעשה אין הפרדה בין התחומים לכדי דיסציפלינות מנותקות.

כפי שצוין בסעיף 3.1 ("ארגון חומר הלימוד") נושאי הלימוד נקבעים באופן שנתי כמכסות כלליות. המורה מחלק את זמן הכיתה באופן גמיש ועם זאת נדרש לתכנן קפדני לטווחים קצרים וארוכים. היות ומערכת קליטת הציורים של משרד החינוך בנויה לחלוקה ליחידות, חולקו הנושאים ליחידות כמפורט בנספח מספר 1 (עמוד 47). להדגמת שילוב וגיוון הנושאים מובאים להלן כמה מבני שיעור אופייניים לכיתות ולשלבים שונים בתוכנית הלימודים.

דוגמאות שיעורים – 4 שעות אקדמיות (45 ד' X 4)

כיתה יוד, רבעון ראשון

נושא	זמן משוער (דקות)	פרטים
תרגול שמיעה מקיף	45	תרגילי שמיעה, סולפז', הכתבות מרווחים וכדומה (נספח 4)
קצב	45	הסבר אינטואיטיבי (חושי) ואינטלקטואלי (מדעי), תרגול בכל אופן אפשרי (נספח 5)
הסולם המז'ורי	40	התנסות ומיקוד בתחושות והידע הקיים כבר אצל התלמידים. הסבר מדעי והיסטורי, דוגמאות וכמה שיותר תרגילים בנגינה, קריאה, כתיבה וסולפז'
השמעה שבועית	20	תלמיד מבצע בפני הכיתה קטע מוכן מראש, האזנה ודיון קצר
שונות	30	פרטי מופע, לוגיסטיקה, הפסקות, נהלים וכדומה

כיתה יוד-אלף, רבעון שני

נושא	זמן משוער (דקות)	פרטים
תרגול שמיעה מקיף	45	תרגילי שמיעה, סולפז', הכתבות מרווחים וכדומה (נספח 4)

	45	עבודה ממוקדת בפרויקט הניתוח (נספח 2)
	20	ספטקורדים
דגש על תרגול בנגינה ושמיעה	40	הרמוניה לא מסורתית
פרטי מופע, לוגיסטיקה, הפסקות, נהלים וכדומה	30	שונות

כיתה יוד-בית, רבעון שלישי

נושא	זמן משוער (דקות)	פרטים
תרגול שמיעה מקיף	45	תרגילי שמיעה, סולפז', הכתבות מרווחים וכדומה (נספח 4)
הרמוניה מסורתית	45	הירמון כורל בסגנון באך – שילוב קונטרפונקט ברמת העמקה בינונית עם גישה ורטיקלית
תולדות המוסיקה	30	נושא זה נלמד באופן ממוקד יותר בשנה השלישית ולא רק באופן נלווה לנושאי לימוד אחרים
ניתוח הרמוני ומלודי – קלאסי	30	
שונות	30	פרטי מופע, לוגיסטיקה, הפסקות, נהלים וכדומה

3.4 פירוט תוכנית הלימודים

לשיטתנו, פירוט נושאי הלימוד בטבלה אינו יכול ואינו ראוי להיות מדויק. כימות מדויק של השעות המוקצות לכל נושא אינו אפשרי ויחטא למציאות. הטבלאות הבאות מהוות אך ורק דוגמה לתרחיש סביר אך יש לקרוא בעיון את ההערות הבאות לפני עיון בהן.

- א. כמעט כל הנושאים נלמדים לאורך זמן רב ובמקביל לנושאים אחרים. לא ניתן להדגים זאת בטבלה מפורטת המכילה מרכיבים כה רבים (מומלץ לעיין מדי פעם בטבלה הכללית המופיעה בסעיף 3.1).
- ב. היות והנושאים נבנים בשלבים המבוססים זה על זה, אין אפשרות להמשיך בחומר הלימודים ללא ביסוס ברור ומוכח של שליטת התלמידים בחומר. כמו-כן, אנו מעודדים יצירתיות וגמישות פדגוגית כערך (סעיף 1.5 – המורה ותפקידו) ומשום כך ציון פרקי הזמן המוקדשים ללימוד הנושאים הנלמדים הינו הערכה בלבד.
- ג. בגלל אופי חומר הלימוד – מבנה פירמידה של מידע – מופיעים נושאים המתורגלים כמעט בכל שיעור, לעיתים במהלך כל שלוש השנים. במקרים אלו יצויין מספר גדול של שעות לימוד, המורכבות למעשה מכמה דקות במשך שיעורים רבים. לדוגמה: פיתוח השמיעה הבסיסי מתבצע בכל שלוש השנים בתחילת כל שיעור כמעט. הזמן המצטבר מגיע מן הסתם לשעות רבות שאין טעם לפרטן. במקרים אלה תופיע הערה משמאל לעמודת השעות.
- ד. גם נושאים אחרים, כאלה שאין הערה בצידם, כמעט לעולם לא נלמדים באופן מרוכז (מלבד שלב ההסבר הבסיסי) אלא בכוונה רבה מתפרסים על מספר שיעורים.
- ה. עניינה המרכזי של תוכנית לימודים זו הוא הפנמה באמצעות חוויה אקטיבית. צמד המילים "ביצוע בכיתה" חוזר כמעט בכל נושא ומשמעותו נגינה ו/או זמרה של חומר הלימוד, ביחידים ו/או בקבוצות.
- ו. בגלל ההכרח בשליטה והפנמה עמוקים של החומר כערך פדגוגי וגם כבסיס לחומר נוסף אין מן הנמנע שכיתה (ואף שכבה) לא תשלים את לימוד כל נושאי הלימוד או תלמד מעבר למצויין בטבלה.
- ז. הביבליוגרפיה כוללת כמעט רק את חוברת המקורות הייחודית למגמה ודפי התיוו, אך גם אלה מהווים חלק קטן מן התרגול בכיתה, המבוסס על אלתור (של התלמידים ואלתור פדגוגי, בהתאם לצורך, של המורה).
בעמודת 'מושגים מרכזיים' ניתנות לרוב רק מספר דוגמאות ואין הן מייצגות את סדר חשיבותן לנושא.

כיתה	שבועות בשנה	שעות בשבוע	סה"כ שעות בשנה
כיתה יוד	33	8	264
כיתה יא'	33	*4	*132
כיתה יב'	33	*4	*132

*לא כולל שעות נגינה בהרכבים

א' - כיתה י'

שעות	הערות לתרגול מתמשך	מטרות פרטניות לבצוע	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי הערכה	משקל בציון בעבודה	משקל בציון בגרות
1.0		התלמיד יבין את המהות הפיסיקלית והשימוש בצלילים בתרבויות המוסיקה (בעיקר מערביות)	מאפייני הצליל: תדירות (PITCH), עוצמה, גוון (מעטפת)	הרצאה מודגמת	אין	אין		
2.0		התלמיד יבין את שיטת התיווי והפנמת השימוש בה	גובה צליל, חמשה, מפתחות (בשלב זה: מפתח סול)	הרצאה מודגמת, יישום בכיתה ע"י התלמידים בכתיבה וקריאה בזמרה ונגינה	דפי תיווי	שעורי בית	1%	0.12%
1.0		הגדרות ויישום לשם הבנה כללית של המושג	מרווחים (אינטואיטיבי), טון, חצי טון, מתח ויציבות, טונליות, סולמות ומודוסים	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	אין		
3.0		הגדרות ויישום	מרווחים (אינטואיטיבי), טון, חצי טון, מתח ויציבות, טונליות	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	דפי תיווי	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	1%	0.12%

0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	דפי תיווי	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	המינור הטבעי, מינור-מז'ור יחסיים ומקבילים, מינור המלודי וההרמוני (בהתאם למצב הכיתה)	הגדרות ויישום		5.0	ממת (ס')
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	דפי תיווי	הסבר ותרגול בעיקר בכתב, אך גם בכתיבה של תלמידים וקריאה	דיאז, במול, בקאר, סימני הסולם המז'ורי	הבנת שיטת התמרת הצלילים, שליטה ברישום הנורמטיבי של סימני הסולמות המז'וריים		6.0	היתק
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	דפי תיווי	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	טרנספוזיציה	הגדרות ויישום בכל אמצעי	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	6.0	פפוזיציה (ס') ממת ייים
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אקורד משולש, מז'ור, מינור, מוקטן, מוגדל, מרווחים רלוונטיים	הבנה והכירות האקורד כנגזר מדרגות הסולם וגם כמבנה הרמוני של מרווחים מסויימים. שליטה תיאורטית ובנגינה	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	15.0	דים (ס')
0.12%	1%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	ביטוי מתח וציבות באקורדים, טוניקה, דומיננטה וסובדומיננטה	הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים הרמוניים פשוטים	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	15.0	ניה ציונלית -
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	קווינטקורד, סקסטקורד, קווארטסקסטקורד	הגדרה, בניה בנגינה ובסולפז'		5.0	כי רד ולש
0.12%	1%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	חברת מקורות, עמ' 190	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	שמות הספטקורדים השונים (בהתאם להתקדמות הכיתה)	הגדרה, בניה בנגינה ובסולפז'	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	8.0	קורדים (ס')
0.12%	1%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	שמות המודוסים השונים (בהתאם להתקדמות הכיתה)	חזרה על הסבר המודוסים ויישום בכל אמצעי. התלמיד יבין את עקרון המודוסים אך לא בהכרח ישלוט באופן מוחלט בבנייתם ובהכרותם המעמיקה	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	8.0	וסים (ס')

0.12%	1%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מייד ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	פנטטוני מז'ורי ופנטטוני מינורי	הבנת הרקע תרבותי, הגדרות ויישום בכל אמצעי	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	4.0	פנטטוני
2.33%	20%	מבדקים, הכתבות רבות	אין	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	(תרגול מעשי)	הכירות בשמיעה של דרגות בטונליות - בסולם ומאוחר יותר כרומטיקה	תרגול קבוע, כ-15 דקות בכל שיעור רגיל	18.0	חשמיעה
2.10%	18%	מבדקים	חוברת מקורות, החל מעמ' 79	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	(תרגול מעשי)	קריאת תווים בזמרה	תרגול קבוע, כ-20 דקות בכל שיעור רגיל	18.0	ז'
0.93%	8%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	אין	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	המרווחים - הסדר והכמות יהיו לשיקול דעת המורה ובהתאם לצרכים שיצרו נושאים אחרים	הבנת שיטת המרווחים והדרגות, שליטה הדרגתית בבנייה וזיהוי בתיאוריה ובשמיעה	תרגול קבוע, כ-15 דקות בכל שיעור רגיל	12.5	ח"ם
		אין	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מייד ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	זמן, משך, מיקום, צליל ושתק, פעמה, משקל, תיבה, חלוקת הפעמה, ערכים שונים, קשת חיבור ערכים	הסבר התופעה ורקע כללי לתיאור הקצב		2.0	- ריה
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	חוברת מקורות, עמ' 1-7	תרגול מעשי - אלתור, כתיבה, קריאה, פיתוח שמיעה, כמו-כן: נספח 6	שלמים, חצאים, רבעים, חצאים מנוקדים, שתקים, משקלים שונים	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה	מתפרס על מספר שיעורים	3.0	- עד ציה של מ
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	חוברת מקורות, עמ' 8-20	תרגול מעשי - אלתור, כתיבה, קריאה, פיתוח שמיעה, כמו-כן: נספח 6	שמיניות, רבעים מנוקדים, שתקים, משקלים שונים	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה	מתפרס על מספר שיעורים	6.0	- עד ציה של יות
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	חוברת מקורות, עמ' 21-25	תרגול מעשי - אלתור, כתיבה, קריאה, פיתוח שמיעה, כמו-כן: נספח 6	חלקי שש-עשרה, שמיניות מנוקדות, שתקים, משקלים שונים	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה	מתפרס על מספר שיעורים	6.0	- עד ציה של שש-ה
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	חוברת מקורות, עמ' 32-33	תרגול מעשי - אלתור, כתיבה, קריאה, פיתוח שמיעה, כמו-כן: נספח 6	טריולות שמינית	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה	מתפרס על מספר שיעורים	4.5	- לות יית
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	חוברת מקורות, עמ' 40	תרגול מעשי - אלתור, כתיבה, קריאה, פיתוח שמיעה, כמו-כן: נספח 6	טריולות רבע	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה	מתפרס על מספר שיעורים	3.0	- לות רבע

0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	חוברת מקורות, עמ' 63-78	תרגול מעשי - אלתור, כתיבה, קריאה, פיתוח שמיעה, כמו-כן: נספח 6	חלקי שלושים- ושתיים ושש- עשרה מנוקדות, שתקים, משקלים שונים	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה	מתפרס על מספר שיעורים	4.0	עד- ציה של יים
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	חוברת מקורות, עמ' 63-78	תרגול מעשי - אלתור, כתיבה, קריאה, פיתוח שמיעה, כמו-כן: נספח 6	טריולות שש- עשרית	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה	מתפרס על מספר שיעורים	6.0	ליות שש- ית
		אין	חוברת מקורות, עמ' 179-181	הסבר מילולי והשמעת הקלטות	תרבות אפר- אמריקאית, ג'אז, רוקנרול	הסבר והשמעת דוגמאות רבות מהקלטות		4.0	רקע יורי וותי
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה ושעתוק הקלטות (בביצוע, לא בהכרח בכתב)	Blue note	הבנה וביצוע בכל אמצעי של הסולם הפנטטוני ומושג ה-blue notes	מתפרס על מספר שיעורים	8.0	יינים יים
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	חוברת מקורות, עמ' 182-189	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה ושעתוק הקלטות (בביצוע, לא בהכרח בכתב)	בלוז 12 התיבות, הרמוניה פונקציונלית, קדנצה	הבנה וביצוע בכל אמצעי של בלוז 12 התיבות	מתפרס על מספר שיעורים	8.0	יינים יים ה
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בע"פ ובכתב	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים בכתיבה וקריאה (של נגי הבס) האזנה ושעתוק הקלטות (בביצוע ובכתב)	מפתח פה, מנעד, טרנספוזיציה, קו בס	כתיבה בסיסית לבס חשמלי או קונטרבס		4.0	ה לבס
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בע"פ ובכתב	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים בכתיבה וקריאה (של נגי התופים) האזנה ושעתוק הקלטות (בביצוע ובכתב)	מפתח הקשה, divisi, סוגי התופים, מקצב	כתיבה בסיסית למערכת תופים		6.0	ה יכת ס
0.58%	5%	שעורי בית ומבדקים בע"פ ובכתב, עבודה מסכמת	חוברת מקורות, עמ' 184-189	הדגמה והסבר של תכלילים מקצועיים מתחום המוסיקה הקלה, יישום בכתיבה וקריאה, עבודה בקבוצות	קווי תיבה מספר תפקידים, סימני חזרה ומבנה, הנחיות טמפו, מיספור וכתורות	כתיבת תכליל פשוט או מורכב, בהתאם לרמת הכיתה לפי הנהלים המקובלים		10.0	ת תכליל יטורה)

0.58%	5%	שעורי בית ומבדקים בע"פ ובכתב, עבודה מסכמת	אין	הדגמה והסבר של מקצבים פשוטים ומתקדמים מתחום המוסיקה הקלה, יישום בכתיבה וביצוע הרכבים בכיתה, האזנה להקלטות ושעתוק	מקצב, תפקידים, מארג קצבי ושל צבעים, מבנה, איזון	הבנת חלוקת התפקידים במקצבי מוסיקה קלה ופיתוח יכולת עיבוד בסיסית ורישום מקצבים.	10.0	ד"ר בסיסית קצב
		אין	דף הפקת מופע	מידע מילולי		הסבר מהות המופע והעבודה הנלווית אליו, חלוקת תפקידים	1.0	כללי קת ידית הפקה
		מילולי, ללא ציון	אין	ביצוע מודרך		חזרות והדרכת ההרכבים לקראת המופע	16.0	ת כות ה
		מילולי, ללא ציון	אין	התנסות מעשית	באלאנס, ניהול במה, תאורה וכו'	הכנת הבמה למופע	4.0	אנס)
		מילולי, ללא ציון	אין	ביקורת ודיון בכיתה		ביקורת ודיון בכיתה לשיפור או חיזוק כל מרכיבי המופע	1.0	ם מופע
		אין	דף הפקת מופע	מידע מילולי		הסבר מהות המופע והעבודה הנלווית אליו, חלוקת תפקידים	1.0	כללי קת ידית הפקה
		מילולי, ללא ציון	אין	ביצוע מודרך		חזרות והדרכת ההרכבים לקראת המופע	16.0	ת כות ה
		מילולי, ללא ציון	אין	התנסות מעשית	באלאנס, ניהול במה, תאורה וכו'	הכנת הבמה למופע	4.0	אנס)
		מילולי, ללא ציון	אין	ביקורת ודיון בכיתה		ביקורת ודיון בכיתה לשיפור או חיזוק כל מרכיבי המופע	1.0	ם מופע
0.35%	3%	מבחן מעשי - נספח 9	אין	אימון אישי של התלמידים עם מוריהם הפרטיים	דיוק צלילי, איכות צליל, ארטיקולציה, דינמיקה	מבחן כלי אישי לניטור מצב והתקדמות התלמידים בכלי הנגינה (ופיתוח קול לעוסקים בזמרה) (נספח 9)	4.0	עת סיום - כלי
0.35%	3%	מבחן מעשי - נספח 9	אין	אימון אישי של התלמידים עם מוריהם הפרטיים	דיוק צלילי, איכות צליל, ארטיקולציה, דינמיקה	מבחן כלי אישי לניטור מצב והתקדמות התלמידים בכלי הנגינה (ופיתוח קול לעוסקים בזמרה) (נספח 9)	4.0	עת סיום - כלי

11.67
% 100%

264 סיכום:

38.62
% 91%

132

משקל בציון בגרות	משקל בציון תעודה	דרכי הערכה	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי למידה	מושגים מרכזיים	מטרות פרטניות לבצוע	הערות לתרגול מתמשך	שעות	
1.05%	9%	מבחן מעשי ותיאורטי				סיכום שנה א' ויעד לתרגול במהלך חופשת הקיץ		4.0	תורת חזרה ל החומר
0.12%	1%	שעורי בית ומבדקים בעיקר בע"פ ובכתב				חזרה		2.0	היתק ספוזיציה (ה)
2.00%	0%	מבחן בכתב				מבחן מסכם		1.0	היתק ספוזיציה (בגרות)
2.00%	0%	מבחן בנגינה ובזמרה (סולפז' עם שמות סימני ההיתק)				מבחן מסכם		2.0	מורי (מבחן ת)
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	המינור הטבעי, מינור-מז'ור יחסיים ומקבילים, מינור המלודי וההרמוני, משולשים נגזרים	הגדרות ויישום		3.0	מורי (מבחן ת)
2.00%	0%	מבחן בנגינה ובזמרה (סולפז' עם שמות סימני ההיתק)				מבחן מסכם		2.0	מורי (מבחן ת)
0.12%	1%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	שמות שבעת המודוסים הכנסייתיים, מודציה	חזרה על הסבר המודוסים ויישום בכל אמצעי	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	3.0	מורי (מבחן ת)
0.12%	1%	מבדק בכתב או בע"פ	אין	הרצאה והאזנה להקלטות	קודקס המודוסים האירופאים, מרכיבי המלודיה כמרכז היצירה והחוויה המוסיקלית, המזמורים הגרגוריאניים	מבוא לתולדות המוסיקה הגרגוריאנית		1.0	מורי (מבחן ת)

0.12%	1%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	chordscales, צלילי צבע (available tensions)	הסבר המודוסים כנגרות טונליות לשם אלתור, הקשרם לאקורדים (chordscales) והבנת "צבע" האקורדים (available tensions)	מתפרס על שיעורים רבים להתקדמות הכיתה	3.0	סיום (שך) יות
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	חברת מקורות, עמ' 190	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	שמות הספטקורדים השונים (בהתאם להתקדמות הכיתה)	הגדרה, בניה בנגינה ובסולפז'	מתפרס על שיעורים רבים להתקדמות הכיתה	3.0	קורדים (שך)
0.23%	2%	שעורי בית ומבדקים בנגינה	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים בנגינה ושמיעה	קווינטסקט, טרצקווארט, סקונד	הגדרה, בניה בנגינה ובסולפז'	מתפרס על שיעורים רבים להתקדמות הכיתה	3.0	כי קורדים
0.12%	1%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים הרמוניים פשוטים	מתפרס על שיעורים רבים להתקדמות הכיתה	3.0	ניה ציונלית - דם - נטות ייות
2.33%	20%	מבדקים, הכתבות רבות	אין	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	(תרגול מעשי)	הכירות בשמיעה של דרגות בטונליות - בסולם ומאוחר יותר כרומטיקה	תרגול קבוע, כ-15 דקות בכל שיעור רגיל	9.0	ח שמיעה
1.98%	17%	מבדקים	חברת מקורות, החל מעמ' 79	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	(תרגול מעשי)	קריאת תווים בזמרה	תרגול קבוע, כ-20 דקות בכל שיעור רגיל	9.0	ז'
		אין	אין	תרגול מעשי בכיתה	עיקר וטפל, מבט מקדים, דרכי תרגול	קריאה ראשונה (prima vista) בקבוצה	תרגול קבוע, כ-5 דקות בכל שיעור רגיל	4.2	ה מהדף
0.58%	5%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	אין	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	המרווחים - הסדר והכמות יהיו לשיקול דעת המורה ובהתאם לצרכים שיצרו נושאים אחרים	הבנת שיטת המרווחים והדרגות, שליטה הדרגתית בבנייה וזיהוי בתיאוריה ובשמיעה	תרגול קבוע, כ-5 דקות בכל שיעור רגיל	2.0	חים
0.12%	1%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	חברת מקורות, עמ' 34-78	תרגול מעשי - אלתור, כתיבה, קריאה, פיתוח שמיעה, כמו-כן: נספח 6	משקלים מיוחדים, ומורכבים, פוליריטמיקה, חלוקת הפעמה לערכים פחות תדירים	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושאים אלה	מתפרס על שיעורים רבים להתקדמות הכיתה, כולל חומר מעבר לבמחן הבגרות	3.0	- נושאים דמים
0.12%	1%	שעורי בית ומבדקים	חברת מקורות, עמ' 1-59			קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה		2.0	- כלי ה למבחן (ס)

		בנגינה, בע"פ ובכתב								
2.00%	0%	קריאת קצב	חוברת מקורות, עמ' 1-59			מבחן מסכם		4.0		כללי - (בגרות)
		אין	אין	הרצאה והדגמת מוסיקה ידועה, בידוד הקצב ומניפולציה בו (הפעלת תלמידים)	קצב כמושג רחב, מניפולציה בזמן, מיקום, משך	בידוד מרכיב הקצב במוסיקה להדגשת מודעות לתפקידו		2.0		ב הקצב וח קלי -
		אין	אין	דיון, הסבר ותרגילים מילוליים	חיה סובייקטיבית, תקשורת "אובייקטיבית" של מושגים ורעיונות, אמצעי הסבר, המחשה והדגמה, מבנה פרזנטציה וסדר-עדיפויות	חקירת מהות ניתוח אמנות בכלל והניתוח המוסיקלי בפרט		1.0		לניתוח קלי
0.47%	4%	שעורי בית בכתב	אין	הסברים מודגמים, ניתוח ע"י תלמידים	משקל, דגש, סינקופה, מוטיב, פיתוח, משפט, פיסוק (phrasing) השוואות לדיבור	ניתוח מלודיה מנקודת מוצא קצבי, קישור קצב לשאר מרכיבי המלודיה	מתפרס על מספר שיעורים	5.0		קצבי מלודיה
0.35%	3%	שעורי בית בכתב, לעיתים גם ביצוע	אין	הסברים מודגמים, ניתוח ע"י תלמידים, ביצוע מקצבים שונים בכיתה	מרקם, עושר קצבי, ניגוד ותמיכה	ניתוח מרכיבי ליווי מנקודת מוצא קצבי, קישור לקצב המלודיה	מתפרס על מספר שיעורים	4.0		קצבי מרכיבי
0.35%	3%	שעורי בית בכתב, לעיתים גם ביצוע	אין	הסברים מודגמים, ניתוח ע"י תלמידים, ביצוע מהלכים שונים בכיתה	הפונקציות ההרמוניות, משקל, הייררכייה קצבית	קישור מיקום ההרמוניה (בעיקר אקורדים) להרמוניה פונקציונלית	מתפרס על מספר שיעורים	3.0		הרמוני
0.12%	1%	שעורי בית בכתב	אין	הסבר מודגם	סגנון, תקופה, השפעות	קישור איפיוני הסגנון, התקופה ואישיות היוצר אל מרכיבי היצירה האחרים		1.0		היסטורי
0.23%	2%	שעורי בית בכתב	אין	הסברים מודגמים, דוגמאות לגישות שונות, תרגולי ניסוח	מבנה (עבודה כלים), כליים וגישות לפרזנטציה של ניתוח, סגנון ונורמות הגשה	הבנה ויישום של הגשה אפקטיבית בכתב	מתפרס על מספר שיעורים	1.0		ות נטציה ב
10.00 %	0%	עבודת הגשה בכתב						0.0		ה סופית
		אין	דף הפקת מופע	מידע מילולי		הסבר מהות המופע והעבודה הנלווית אליו, חלוקת תפקידים		1.0		כללי קת ידי הפקה

		מילולי, ללא ציון	אין	התנסות מעשית	באלאנס, ניהול במה, תאורה וכו'	הכנת הבמה למופע		4.0	אנס)
		מילולי, ללא ציון	אין	ביקורת ודין בכיתה		ביקורת ודין בכיתה לשיפור או חיזוק כל מרכיבי המופע		1.0	מופע
0%	0%	אין	אין	הרצאה והדגמות, משחקי הדמיה קצרים	(בנוסף למושגים שצוינו כבר) הגשה פרונטלית, שפת גוף, רהיטת השפה, אמצעי המחשה ויזואליים וצלילים, תכנון זמן	חזרה על מהות הניתוח המוסיקלי, הבנת יתרונות ומגבלות ההגשה בע"פ (בהרצאה)		2.0	
0.47%	4%	שעורי בית בכתב	אין	הסברים מודגמים, ניתוח ע"י תלמידים	טונליות, הרמוניה פונקציונלית	תפישת המבנה של היצירה המנותחת כביטוי איזורי טונליות והמהלכים ההרמוניים	מתפרס על מספר שיעורים - בהתאם לרמת הכיתה בהרמוניה	3.0	הרמוני
0.23%	2%	שעורי בית בכתב	אין	הרצאה, האזנה להקלטות, נגינה, ניתוח ודין בכיתה	מבנה בינארי וטרנרי, הסונטה ומבנה הסונטה	הכירות עם מבנים קלאסיים נפוצים		3.0	מת מבנים זוריים
0.47%	4%	שעורי בית בכתב, לעיתים גם ביצוע	אין	הסברים מודגמים, ניתוח ע"י תלמידים	מוטיב, פיתוח מלודי, קצב, מקצב, מרקם וצבע, תזמור	חקירת התפתחות מלודית, קצב ומרקם לגיבוש מושג המבנה	מתפרס על מספר שיעורים	3.0	אנליטיים
דוגמאות מפורטות להלן	דוגמאות מפורטות להלן	מבדקים בכתב או בע"פ	אין	הרצאה והאזנה להקלטות, דיון, מחקר וניתוח	גיאוגרפיה, כלכלה, משטר, אמנות כללית, דת, לאומיות	חקירת הרקע ההיסטורי ככלי להבנת ערכה התרבותי של היצירה, קישור מרכיבים בניתוח היצירה למכלול תרבותי והיסטורי.	נושא רחב זה הינו גמיש כמעט לחלוטין בתוכנית הלימודים וסעיפיו נבחרים בהקשר ישיר ליצירות המנותחות ולנושאים אחרים בתוכנית. להלן דוגמאות לנושאים:	9-שעות (פירוט להלן)	היסטורי
0.12%	1%				הרנסנס – מוסיקה רב-קולית, מוסיקה כלית, התעצבות הבס כבסיס הרמוני	דוגמה:		1.5	
0.12%	1%				הפוליפוניה – אורגנום, מוטט ועד לקונטרפונקט מפותח מאוחר	דוגמה:		1.5	

0.12%	1%				תפקיד ומעמד המוסקאי האירופאי, תהליכים ושינויים במהלך האלף השני לספירה. הפונקציות של המוסיקה בחברה האירופאית מיה"ב ועד למאה ה-20	דוגמה:		1.5	
0.12%	1%				צורות: (דוגמאות) טוקטה, פוגה, פרלוד, אטיוד, קפריצ'ו, רביעיית כלי-קשת, הרכבים קאמריים נפוצים, אינטרמצו, פנטסיה, אינוונציה, קונצ'רטו, סונטה, סימפוניה	דוגמה:		1.5	
0.12%	1%				מוסיקה ווקאלית (טרובאדורים, מדריגל, ליד, סוגי מוסיקה כנסייתית, אופרה לסוגיה)	דוגמה:		1.5	
0.12%	1%				הרומנטיקה, המיניאטורה הרומנטית	דוגמה:		1.5	
0.12%	1%	שעורי בית בכתב	אין	הסברים מודגמים, דוגמאות לגישות שונות, תרגולי ניסוח	מבנה (עבודה כלים בכתב), וגישות לפרזנטציה של ניתוח, סגנון ונורמות הגשה	הבנה ויישום של הגשה אפקטיבית בכתב	מתפרס על מספר שיעורים	4.0	ות נטציה ב
10.00 %	0%	עבודת הגשה בהרצאה מול קהל				הרצאות תלמידים (בזוגות)	כ-10 הרצאות, 30 ד' כל אחת, בפועל מן הזמן המוקצב בתוכנית	8.0	ה סופית
		אין	דף הפקת מופע	מידע מילולי		הסבר מהות המופע והעבודה הנלווית אליו, חלוקת תפקידים		1.0	כלי קת ידי הפקה
		מילולי, ללא ציון	אין	התנסות מעשית	באלאנס, ניהול במה, תאורה וכו'	הכנת הבמה למופע		4.0	אנס)
		מילולי, ללא ציון	אין	ביקורת ודיון בכיתה		ביקורת ודיון בכיתה לשיפור או חיזוק כל מרכיבי המופע		1.0	מ מופע
0.35%	3%	מבחן מעשי - נספח 9	אין	אימון אישי של התלמידים עם מוריהם הפרטיים	דיוק צלילי, איכות צליל, ארטיקולציה, דינמיקה	מבחן כלי אישי לניטור מצב והתקדמות התלמידים בכלי הנגינה (ופיתוח קול לעוסקים		4.0	עת סיום שני - כלי

						בזמרה) (נספח 9)				
0.35%	3%	מבחן מעשי - נספח 9	אין	אימון אישי של התלמידים עם מוריהם הפרטיים	דיוק צלילי, איכות צליל, ארטיקולציה, דינמיקה	מבחן כלי אישי לניטור מצב והתקדמות התלמידים בכלי הנגינה (ופיתוח קול לעוסקים בזמרה) (נספח 9)	4.0	עת סיום - רביעי - כלי		

39.67

% 100%

סיכום: 132

ג' - כיתה יב

משקל בציון בגרות	משקל בציון תעודה	דרכי הערכה	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי למידה	מושגים מרכזיים	מטרות פרטניות לבצוע	הערות לתרגול מתמשך	שעות	
0.35%	3%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אקורד משולש, מז'ור, מינור, מוקטן, מוגדל, מרווחים רלוונטיים	חזרה		1.0	דים - שים - ה
3.00%	0%	ביצוע בנגינה ובסולפז' מלא	אין			מבחן מסכם		3.0	דים - שים - (מן בגרות)
0.35%	3%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	חוברת מקורות, עמ' 190	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	שמות תשעה ספטקורדים	הגדרה, בניה בנגינה ובסולפז'	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	3.0	קורדים (שך)
3.00%	0%	ביצוע בנגינה ובסולפז' מלא	חוברת מקורות, עמ' 190			מבחן מסכם		4.0	קורדים - (מן בגרות)
0.35%	3%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה		4.0	נטות ייות (שך)
0.35%	3%	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	אין	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה		4.0	כי שניה- שית

פי ון	3.0	הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מייד ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	3%	0.35%
לה לית (סטורה)	4.0	הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מייד ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	3%	0.35%
בנסות ות, חמישית ות	2.0	הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מייד ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%
בנסות דות	4.0	הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מייד ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	3%	0.35%
ת (ונויות) דרגות יות	2.0	הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מייד ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	3%	0.35%
ניה ית	4.0	נגינת מהלכים הרמוניים				מבחן בביצוע	0%	4.00%
ח שמיעה	9.0	הכירות בשמיעה של דרגות בטונליות - בסולם ומאוחר יותר כרומטיקה	(תרגול מעשי)	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	אין	מבדקים, הכתבות רבות	20%	2.33%
ז'	9.0	תרגול קבוע, כ- 20 דקות בכל שיעור רגיל	(תרגול מעשי)	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	חברת מקורות, החל מעמ' 79	מבדקים	25%	2.92%
ה מהדף	4.2	תרגול קבוע, כ-5 דקות בכל שיעור רגיל	קריאה ראשונה (prima vista) בקבוצה	עיקר וטפל, מבט מקדים, דרכי תרגול	אין	אין		
חים	2.0	תרגול קבוע, כ-5 דקות בכל שיעור רגיל	הבנת שיטת המרווחים והדרגות, שליטה הדרגתית בבנייה וזיהוי בתיאוריה ובשמיעה	המרווחים - הסדר והכמות יהיו לשיקול דעת המורה ובהתאם לצרכים שיצרו נושאים אחרים	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	5%	0.58%
ון בס נתון ש על ג'אז קה קלה	4.0	חקירה והתנסות בהירמון	הרמוניה פונקציונלית, חומרים הרמוניים דיאטוניים	ניתוח וביצוע של מוסיקה קיימת ויצירה וביצוע של	חברת מקורות, עמ' 135-178 192-202	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	2%	0.23%

				תרגילי הירמון בכיתה	וכרומטיים, מהלכים שגורים					
0.23%	2%	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	אין	הסבר והדגמה פרונטליים, ביצוע בכיתה, תרגול בכתב וביצוע	מרווח קונסוננטי, דיסוננטי, סוגי תנועות: מנוגדת, זהה, מקבילה, אלכסונית (oblique)	הבנה בסיסית של עקרונות הקונטרפונקט		4.0	ת... טרפונקט (סי)	
0.23%	2%	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	אין	הסבר והדגמה פרונטליים, ביצוע בכיתה, תרגול בכתב וביצוע	תנועות הרמוניות: מדומה, חזקה, חלשה, מודגשת	שילוב קונטרפונקט בסיסי עם בחינה אנכית של אקורדים (דרגות הרמוניות)		4.0	ון בס נתון לים של	
0.23%	2%	הכנה לביצוע בכיתה	Bach (Riemenschneider) 371 Four-Part Chorales and 69 Chorale Melodies with figured bass	ביצוע בזמרה ונגינה	קולות המקלה: בס, טנור, אלט, סופרן	הכירות בסיסית של הסגנון ומאפייניו	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה בהרמוניה	4.0	ח כורלים - אק - מה - ע	
0.23%	2%	שיעורי בית בכתב וביצוע בכיתה	Bach (Riemenschneider) 371 Four-Part Chorales and 69 Chorale Melodies with figured bass	ניתוח בכיתה ובבית	הולכת קולות, בס מסופר, קונטרפונקט, מהלכים הרמוניים, הכפלות, קדנצות	הכירות בסיסית של הסגנון ומאפייניו	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה בהרמוניה	4.0	ח כורלים - אק - ריה	
0.23%	2%	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	אין	הירמון בכיתה ובבית של מלודיות מסורתיות וחדשות	חזרה על מונחי קונטרפונקט, הרמוניה מסורתית והרמון בס נתון	התאמת בס למלודיה בשילוב קונטרפונקט ומהלכים הרמוניים		4.0	ון מלודיה ה	
0.23%	2%	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	אין	הירמון בכיתה ובבית וביצוע	הבס המסופר, יסודות הקונטרפונקט	השלמת קולות הטנור והאלט לכורלים של באך		4.0	יציה של ייה נתונה מסופר	
		אין	אין	הסבר והדגמה פרונטליים	מנעד, קונטור (קו מתאר), מאפיינים הרמוניים של קו מלודי	הצגת הפרויקט, האתגר והמגבלות בהירמון מסורתי של מלודיה לא בהכרח מסורתית		1.0		

מת ניה לשיר	4.0	התאמת הרמוניה לשירי חנוכה שנבחרו	תנועות הרמוניות, קצב הרמוני	הדגמות, ביצוע ותיקון פרונטלי של תרגילי תלמידים	אין	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	2%	0.23%
מת שיר	4.0	התאמת בס לפי ההרמוניה שנקבעה ושינויים במידת הצורך	תנועות הרמוניות, קצב הרמוני, קונטרפונקט	הדגמות, ביצוע ותיקון פרונטלי של תרגילי תלמידים	אין	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	2%	0.23%
מת טנור	4.0	יישום נסיון הריאליזציה	אקורדים, הולכת קולות, הכפלות, קונטרפונקט	הדגמות, ביצוע ותיקון פרונטלי של תרגילי תלמידים	אין	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	2%	0.23%
ה בכתב	0.0	סיכום הנושא בעיבוד מוסיקלי של התלמיד				עבודה בכתב ובביצוע במופע	2%	0.23%
כללי קת ידי הפקה	1.0	הסבר מהות המופע והעבודה הנלווית אליו, חלוקת תפקידים		מידע מילולי	דף הפקת מופע	אין		
(אנס)	4.0	הכנת הבמה למופע	באלאנס, ניהול במה, תאורה וכו'	התנסות מעשית	אין	מילולי, ללא ציון		
ם מופע	1.0	ביקורת ודין בכיתה לשיפור או חיזוק כל מרכיבי המופע		ביקורת ודין בכיתה	אין	מילולי, ללא ציון		
ח מלודי צירה רפונקטלי	4.0	יישום ידע נצבר בהרמוניה ובפיתוח מוטיבי לשם ניתוח	מוטיב, נושא, נושא נגדי, תצוגה, סיקוונצה, קדנצה, אפיזודה, סטרטו	ניתוח והאזנה בכיתה ובבית	אין	שיעורי בית בכתב וביצוע היצירות בכיתה	2%	0.23%
	1.0	הסבר מהות המופע והעבודה הנלווית אליו, חלוקת תפקידים		מידע מילולי	דף הפקת מופע	אין		
עות את רסיטל	8.0	השמעות תלמידים (והרכביהם) המעוניינים בביקורת		ביצוע מודרך	אין	מילולי, ללא ציון		
לים יים	(לא על- חשבון שעות ההוראה)						0%	בנוס: 42.8% מציון המגן, 15% מציון הבגרות (נספח 1)
ראשון	4.0	הכתבות, זיהוי מרווחים והיפוכי משולשים, הירמון כורל				מבחן בכתב	0%	13.00 %

8.00%	0%	מבחן בכתב				ניתוח הרמוני, ניתוח יצירה קונטרפונקטלית, תולדות המוסיקה, מבחן האזנה		4.0	שני
6.00%	0%	מבחן בביצוע				קריאת תווים וסולפז' של קטע Unseen		2.0	ת תווים
48.67									
% 100%								132	סיכום:

3.5 מחוון לדרכי הערכה

- א. התוכנית שואפת להפנמה חויתית מרבית של חומר הלימוד ומשום כך מטלות רבות כוללות ביצוע בנגינה ובזמרה. הקריטריונים להערכה פשוטים יחסית ודומים בנושאי לימוד שונים.
- ב. להלן מספר מחוונים:

- a. מחוון כללי למגוון מטלות המצוי בתוכנית, המפרט קריטריונים להערכה לפי סוגי משימות: ביצוע בנגינה ובזמרה, הגשות בכתב, מבדק בע"פ וכולי.
- b. דוגמאות להערכת מטלות המשלבות יצירתיות
- c. מחוון למבחנים ופרויקטים לבגרות

אנו מעודדים את המורה ליצירתיות פדגוגית ולא פעם מציעים התלמידים בעצמם מטלות. המחוון הבא מפרט כמה דוגמאות למטלות אך בודאי שאינו מקיף את כל מגוון האפשרויות לבדיקת שליטת התלמיד בחומר.

מחוון כללי

סוג מטלה	ביצוע מלא (100%)	ביצוע בינוני (כ-75%)	ביצוע נמוך (כ-50% ומטה)
בד"כ בסולפז' (בד"כ בסולפז')	אינטונציה וקצב מדויקים, במידת הנדרש גם ארטיקולציה ודינמיקה	שליטה חלקית באחד או כמה מן המרכיבים אך ביצוע המעיד על עבודת הכנה משמעותית ו/או התקדמות בנושא	שליטה לא מספקת במרכיבי הביצוע וחוסר הכנה ו/או התקדמות בנושא
מטלה בנגינה - סולמות, פוזיציות, נשימה וכד'	מהירות ביצוע סבירה (מוגדר בעת הטלת המטלה), צליל מלא, טכניקה יעילה (איצבוע, פוזיציות, נשימה וכד')	שליטה חלקית באחד או כמה מן המרכיבים אך ביצוע המעיד על עבודת הכנה משמעותית ו/או התקדמות בנושא	שליטה לא מספקת במרכיבי הביצוע וחוסר הכנה ו/או התקדמות בנושא

מטלה בנגינה מאולתרת - בסולמות ומודוסים, על מהלך הרמוני וכדומה	מהירות ביצוע סבירה (מוגדר בעת הטלת המטלה), צליל מלא, טכניקה סבירה (איצבוע, פוזיציות, נשימה וכו'), בונוס עבור יצירתיות.	שליטה חלקית באחד או כמה מן המרכיבים אך ביצוע המעיד על עבודת הכנה משמעותית ו/או התקדמות בנושא. בונוס עבור יצירתיות.	שליטה לא מספקת במרכיבי הביצוע וחוסר הכנה ו/או התקדמות בנושא. בונוס עבור יצירתיות.
מטלה בנגינה - הכנת לביצוע בכיתה	מהירות ביצוע נכונה (מוגדר בעת הטלת המטלה), צליל מלא, טכניקה סבירה (איצבוע, פוזיציות, נשימה וכו'), בונוס עבור ארטיקולציה ודינמיקה.	שליטה חלקית באחד או כמה מן המרכיבים אך ביצוע המעיד על עבודת הכנה משמעותית. בונוס עבור ארטיקולציה ודינמיקה.	שליטה לא מספקת במרכיבי הביצוע וחוסר הכנה מספק.
תיאורטית בע"פ	מהירות תשובה סבירה (ללא חישובים מאומצים), תשובה מדויקת	תשובה איטית ו/או חלקית או לא מדויקת	תשובה איטית, חלקית מאד ו/או מאד לא מדויקת
תיאורטית בכתב -	תשובה מדויקת, גרפיקה מוסיקלית נורמטיבית, הגשה גרפית וויזואלית סבירה וקריאה	תשובה מדויקת באופן חלקי, ליקויים בגרפיקה מוסיקלית נורמטיבית, הגשה גרפית וויזואלית בינונית	תשובה לא מדויקת ו/או ליקויים חמורים בגרפיקה מוסיקלית נורמטיבית ו/או הגשה גרפית וויזואלית ירודה
תיאורטית בכתב - מבחן תיאורטי לא יצירתי סולמות, הכתבות ייות, ביצוע טרנספוזיציה	תשובה מדויקת ומלאה, גרפיקה מוסיקלית נורמטיבית, הגשה גרפית וויזואלית סבירה וקריאה	תשובה מדויקת באופן חלקי, ליקויים משמעותיים בגרפיקה מוסיקלית נורמטיבית, הגשה גרפית וויזואלית בינונית	תשובה לא מדויקת ו/או ליקויים חמורים מאד בגרפיקה מוסיקלית נורמטיבית ו/או הגשה גרפית וויזואלית ירודה

דוגמאות להערכת מטלות יצירתיות

ביצוע נמוך (כ-50% ומטה)	ביצוע בינוני (כ-75%)	ביצוע מלא (100%)	סוג מטלה	יימוד
כתיבה המעידה על אי-הבנה של התופעה ההרמונית, הגשה בינונית-ירודה, בונוס עבור יצירתיות	כתיבה המעידה על הבנה בסיסית של התופעה ההרמונית, הגשה סבירה-בינונית, בונוס עבור יצירתיות	כתיבה המעידה על הבנה מעמיקה של התופעה ההרמונית, הגשה איכותית, בונוס עבור יצירתיות	חיבור קטע מוסיקלי קצר, מלודיה והרמוניה מלווה, הכולל לפחות שתי דומיננטות שניוניות	ה- שוט שניוניות
כתיבה המעידה על אי-הבנה של המודוס או אי הכרות כלל, הגשה בינונית-ירודה.	כתיבה המעידה על הכרות בסיסית של המודוס, אי-ניצול כל מאפייני המובהקים ו/או הגשה סבירה-בינונית, בונוס עבור יצירתיות	כתיבה המעידה על הכרות מעמיקה של מאפייני המודוס, הגשה איכותית, בונוס עבור יצירתיות	הלחנת טקסט במודוס שזה עתה נלמד	ם כמרכזים
שליטה לא מספקת בצלילי הסולם ו/או במרכיבי הביצוע וחוסר הכנה ו/או התקדמות בנושא.	שליטה והכרות מלאה בצלילי הסולם, מהירות ביצוע כמעט סבירה (מוגדר בעת הטלת המטלה), ליקויים במרכיבי צליל, טכניקה, בונוס עבור יצירתיות ו/או שליטה סגנונית.	שליטה והכרות מלאה בצלילי הסולם, מהירות ביצוע סבירה (מוגדר בעת הטלת המטלה), צליל מלא, טכניקה סבירה (איצבוע, פוזיציות, נשימה וכו'), בונוס עבור יצירתיות ו/או שליטה סגנונית.	הוכחת שליטה בסולם הפנטטוני באמצעות אלתור על מבנה בלז אופייני	הפנטטוני

מחווים למבחנים ופרויקטים לבגרות

פרויקט כתיבת פרטיטורות בפרויקט בלז ותכליל - הגשה בכתב

סדר הכלים	כתיבה נכונה לכלים (טרנס פוזיציה, מנעדים, רישום לתופים, בס, קול וכו')	כתיבה קצבית לכלי	תיאום צלילי וקצבי בין הכלים המשתתפים בהרכב	דיוק בפרטים	נאמנות לביצוע	עריכה והגשה
10%	20%	20%	20%	10%	10%	10%

נושא: סימני היתק וטרנספוזיציה

מרכיב:	רישום 10 סולמות בשני מפתחות וסימני ההיתק	טרנספוזיציה של מלודיה א-טונלית (32 צלילים)
משקל מרכיב:	70%	30%
אופן הערכה:	7% לכל סולם נכון	1% לכל צליל

נושא: הסולם המז'ורי

מרכיב:	נגינת 2 סולמות מז'וריים	זמרת 2 סולמות מז'וריים בסולפז' מלא
משקל מרכיב:	50%	50%
אופן הערכה:	25% לכל סולם - נגינה במנעדים ופוזיציות שונות בהתאם לכלי-הנגינה, רהיטות ודיוק	25% לכל סולם - מהירות סבירה ודיוק

נושא: הסולם המינורי

מרכיב:	נגינת 3 סולמות מינוריים, כ"א בגרסה אחרת: טבעי, מלודי, הרמוני	זמרת נגינת 3 סולמות מינוריים, כ"א בגרסה אחרת: טבעי, מלודי, הרמוני בסולפז' מלא
משקל מרכיב:	50%	50%
אופן הערכה:	16.7% לכל סולם - נגינה במנעדים ופוזיציות שונות בהתאם לכלי-הנגינה, רהיטות ודיוק	16.7% לכל סולם - מהירות סבירה ודיוק

נושא: קריאת קצב (ביצוע במחיאות כף, דקלום או נגינה - לבחירת התלמיד)

מרכיב:	שמיניות	1/16	1/32	טרילולות 1/4	טרילולות 1/8	טרילולות 1/16
משקל מרכיב:	16.7%	16.7%	16.7%	16.7%	16.7%	16.7%
אופן הערכה:	שתי תיבות, כ"א 8.3% עבור ביצוע מוגזמת	שתי תיבות, כ"א 8.3% עבור ביצוע מוגזמת	שתי תיבות, כ"א 8.3% עבור ביצוע מוגזמת	שתי תיבות, כ"א 8.3% עבור ביצוע מוגזמת	שתי תיבות, כ"א 8.3% עבור ביצוע מוגזמת	שתי תיבות, כ"א 8.3% עבור ביצוע מוגזמת

השתהות מוגזמת	מדוייק וללא השתהות מוגזמת	השתהות מוגזמת			
------------------	------------------------------------	------------------	--	--	--

אקורדים משולשים נושא:

זמרת ארבעת האקורדים המשולשים בהיפוכים שונים בסולפז' מלא	נגינת ארבעת האקורדים המשולשים בהיפוכים שונים
50%	50%
12.5% לכל אקורד - רהיטות, דיוק, זמן תגובה סביר	12.5% לכל אקורד - רהיטות, דיוק, זמן תגובה סביר

מרכיב:

משקל
מרכיב:

אופן
הערכה:

ספטקורדים נושא:

זמרת תשעה ספטקורדים בהיפוכים שונים בסולפז' מלא	נגינת תשעה ספטקורדים בהיפוכים שונים
50%	50%
5.5% לכל אקורד - רהיטות, דיוק, זמן תגובה סביר	5.5% לכל אקורד - רהיטות, דיוק, זמן תגובה סביר

מרכיב:

משקל
מרכיב:

אופן
הערכה:

פרויקט ניתוח יצירה - הגשה בכתב נושא:

כללי: הגשה נאותה	כללי: קישור תופעות אובייקטיביות אל האפקט הרגשי	כללי: תיעוד ומחקר אובייקטיבי של תופעות מוסיקליות	רקע כללי	ניתוח קצב הרמוני	ניתוח מרכיבי הליווי	ניתוח המלודיה
10%	15%	20%	5%	10%	15%	25%
עמידה בנוהלי הגשה תקניים, גרפיקה, שפה	קישור המצאי אל עולם האמנות: מן החוויה החושית אל	תיעוד מדעי מדוייק ובסדר עדיפויות הולם למחקר	תולדות ואיפיון היצר, התקופה והסגנון, השפעות הדדיות עם	תיעוד וניתוח הקצב ההרמוני, ניתוח הקשר בינו ובין הפונקציות ההרמוניות	תיעוד דוגמאות מקצבים בתכליל, ניתוח כל מרכיב, הקשר בין המרכיבים המלווים ותפקידם במקצב, קשר	איפיון תופעות קצביות מרכזיות במלודיה המובילה, הצגת מבנה ברור, חלוקה למוטיבים, ניתוח התפתחותם, סיכום תמציתי

מרכיב:

משקל
מרכיב:

אופן
הערכה:

	החוויה הרגשית		יוצרים אחרים		המארג הכולל אל המלודיה	
--	---------------	--	--------------	--	------------------------	--

פרויקט ניתוח יצירה קלאסית - הרצאת תלמידים ומופע

נושא:

פתיחה ורקע כללי	התמקדות בנקודות משמעותיות	ביסוס אובייקטיבי	הדגמה קולית וויזואלית	מבנה ההרצאה	תקינות השפה, התיחסות לקהל ושפת גוף	התחלה בזמן וניצול זמן ההרצאה	ביצוע היצירה במופע
8%	20%	16%	8%	4%	8%	12%	20%
רקע היסטורי וסגנוני	התמקדות בנקודות משמעותיות והארטן בניתוח (טכני ואישי) משכנע	שימוש בנתונים אובייקטיביים לביסוס הנחות ותפישות אמנותיות.	איכות ואפקטיביות ההדגמות (או השמעה באמצעים אחרים), שימוש בעזרים ויזואליים שונים	ארגון מרכיבי ההרצאה באופן הגיוני ואפקטיבי	ניסוח, אוצר מילים, שימוש במונחים מקובלים, שפת גוף אפקטיבית	התחלה בזמן וניצול זמן ההרצאה	איכות הביצוע וההפקה המוסיקלית

מרכיב:

משקל מרכיב:

אופן הערכה:

הרמוניה - מבחן מעשי בנגינה (במקלדת או בגיטרה) של מהלכים הרמוניים

נושא:

דרגות דיאטוניות לסולם המז'ורי והמינורי	דומיננטות שניונית	תחליפי טריטון	שניה-חמישית למז'ור	שניה-חמישית למינור	מודולציה	דרגות לא דיאטוניות אחרות	3 קדנצות קלאסיות
10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	30%
נגינה מדוייקת בקצב ובזמן תגובה סבירים, 10% לכל מהלך							

מרכיב:

משקל מרכיב:

אופן הערכה:

5 הכתבות מלודיות חד-קוליות באורך 4 תיבות כ"א

נושא:

צלילים שגויים או חסרים	קצב	מפתח, סימני סולם, משקל, קווי תיבה
60%	35%	5%
כ-15% לכל תיבה	כ-9% לכל תיבה	כ-1% לכל מרכיב

מרכיב:

משקל מרכיב:

אופן הערכה:

--	--	--

נושא: זיהוי 5 מרווחים מלודיים בשמיעה

סוג המרווח	גודלו (זך, גדול, קטן, טריטון)
50%	50%
10% כ"א	10% כ"א

מרכיב:

משקל מרכיב:

אופן הערכה:

נושא: זיהוי 5 מרווחים הרמוניים בשמיעה

סוג המרווח	גודלו (זך, גדול, קטן, טריטון)
50%	50%
10% כ"א	10% כ"א

מרכיב:

משקל מרכיב:

אופן הערכה:

נושא: זיהוי 5 אקורדים משולשים והיפוכיהם

סוג האקורד	היפוך
50%	50%
10% כ"א	10% כ"א

מרכיב:

משקל מרכיב:

אופן הערכה:

נושא: קריאת תווים Unseen בסולפז' ובנגינה

סולפז'	נגינה
50%	50%
הערכה כללית: דיוק, קצב, התמודדות עם נקודות תורפה, דינמיקה וארטיקולציה	הערכה כללית: דיוק, אינטונציה, קצב, התמודדות עם נקודות תורפה, דינמיקה וארטיקולציה

מרכיב:

משקל מרכיב:

אופן הערכה:

נושא: ניתוח הרמוני לא מסורתי (ג'אז)

ניתוח טונליות, דרגות ופונקציות של אקורדים במהלך	ניתוח תפקידם ההרמוני של צלילי המלודיה	התאמת סולמות אל תור ופיתוח
---	---------------------------------------	----------------------------

מרכיב:

לאקורדים (chordscales)		
33%	33%	33%
הסתמכות על הניתוח ההרמוני של האקורד והתאמת סולם ההולמת את תפקידו הפונקציונלי של האקורד	דיוק בקביעת תפקיד הצליל, אבחנה בין צלילים דינמיים לצלילי צבע (tensions, צלילי מתח "מותרים")	עקביות בקביעת הטונליות והדרגות, ציון מדויק של תפקידי האקורדים, שימוש בסימני ניתוח מקובלים (חצים, סוגריים וכדומה), נימוק ניתוחים מיוחדים ו/או כפל משמעות

משקל מרכיב:

אופן הערכה:

הרמון כורל מסורתי - השלמת טנור ואלט לבס מסופרר וסופרן נתונים

נושא:

הכפלות והשמטות צלילי אקורד	שמירת כללי הקונטרפונקט הבסיסיים	הבנת הבס המסופרר
משתנה	משתנה	משתנה
3% עבור טעות	3% עבור טעות	3% עבור צליל שאינו שייך לאקורד

מרכיב:

משקל מרכיב:

אופן הערכה:

תולדות המוסיקה המערבית

נושא:

זיהוי יצירות (מתוך יצירות שנתחו בכיתה במסגרת הרצאות התלמידים ובהקשר לנושאי לימוד אחרים)	מונחים - הגדרות קצרות	2 שאלות עומק (אודות תקופה, מונח, אישיות ועוד)
33%	33%	33%
דיוק בתשובה	דיוק בתשובה	הערכה כללית: שליטה בפרטי החומר, הבנה ויכולת תיאור תהליכים ו/או מכלול מאפיינים לנושא השאלה

מרכיב:

משקל מרכיב:

אופן הערכה:

רסיטל פנימי

נושא:

דיוק צלילי וקצבי	סאונד אישי	דינמיקה	עיבוד - עניין, סגנון, הפקה מוסיקלית	איזון צליל - הרכב	הופעה והתייחסות לקהל	התארגנות על הבמה	בנוס - מקוריות ורמה גבוהה
45%	15%	15%	10%	5%	5%	5%	10%
נקיין תפקידים אישיים, זיופים מובהקים	איכות הצליל המופק מכלי הנגינה (או מיתרי הקול) ו/או המגבר האישי (גיטרות חשמליות וכדומה)	מנעד דינמי ושליטה בו	הנבחן אחראי להפקת תפקיד ואיכות הביצוע של ההרכב כולו	"באלנס" בעוצמה והתייחסות והאזנה הדדית בין חברי ההרכב	פרזנטציה מילולית (הנחיה או תכניה), שפת גוף בימתית	מקצועיות ההתארגנות לקראת נגינה ואחריה	בנוס חלקי או מלא יינתן על ידי הבוחן אם ימצא זאת לנכון

מרכיב:

משקל מרכיב:

אופן הערכה:

4. נספחים

1. נספח – מרכיבי ציון הבגרות (מעודכן לשנת תשפ"ב)

חלוקה ליחידות לימוד	אחוז מציון 5) (יח"ל)	תיאור	מבחן/פרויקט
2 (כיתה יא)	2.00%	מבחן תיאורטי בכתב	סימני היתק
	4.00%	ביצוע בנגינה או סולפז' קצבי (דקלום) והכתבות ריתמיות	קריאת קצב
	2.00%	ביצוע בנגינה ובסולפז'	סולמות מז'וריים
	2.00%	ביצוע בנגינה ובסולפז'	סולמות מינוריים
	2.00%	ביצוע בנגינה ובסולפז'	אקורדים משולשים
	2.00%	ביצוע בנגינה ובסולפז'	ספטקורדים
	8.00%	עבודה בכתב וביצוע היצירה המנותחת במופע	פרויקט ניתוח יצירה
	8.00%	הרצאות תלמידים אודות יצירה קלאסית ומופע עיבודים חופשיים ליצירות המנותחות	הפרויקט הקלאסי
	3.00%	ציון על השתתפות בהרכב מודרך אחד לפחות במגמה במהלך שנה ב'	נגינה בהרכבים יא
(סה"כ: 39%)	6.00%	ציוני פעילות שוטפת במהלך שנה א'	ציון מגן כיתה יוד
2 (כיתה יב)	4.00%	הכתבות מלודיות חד-קוליות	מבחן שמיעה
	2.00%	זיהוי מרווחים מלודיים בשמיעה	
	2.00%	זיהוי מרווחים הרמוניים בשמיעה	
	2.00%	זיהוי היפוכי אקורדים משולשים בשמיעה	
	0.30%	מבחן רשות (בונוס) בזיהוי מהלכים הרמוניים בשמיעה	
	3.00%	קריאת תווים - סולפז'	קריאת תווים
	3.00%	קריאת תווים – נגינה	

	3.00%	ניתוח ג'אז	בחינה תיאורטית בכתב
	4.00%	הרמוניה בכתב – ניתוח וכתובת כורל מסורתי	
	3.00%	תולדות המוסיקה המערבית	
	4.00%	נגינת מהלכים הרמוניים	הרמוניה מעשית
	3.00%	ציון על השתתפות בהרכב מודרך אחד לפחות במגמה במהלך שנה ג'	נגינה בהרכבים יב
	9.00%	ציוני פעילות שוטפת במהלך שנה ב'	ציון מגן כיתה יא
1	9.00%	ציוני פעילות שוטפת במהלך שנה ג'	ציון מגן כיתה יב
(כיתה יב)	10%	מופע של 3 קטעים מוסיקליים בביצוע והפקת התלמיד/ה	רסיטל פנימי
(סה"כ) (19%)			
	100.00%	ציון משוקלל	

ציון המגן

הציון מורכב ממוצע כל ההגשות, המבדקים והבחנים המתבצעים במהלך שלוש השנים ומספר בונוסים. טבלת הציונים עוברת ונשמרת משנה לשנה אך ציונים עשויים להשתנות במועדי תיקוני-ציון הנערכים מעת לעת.

א. הרסיטל הפנימי – כל התלמידים חייבים ברסיטל פנימי, גם אלו שיחליטו לגשת למבחן רסיטל חיצוני ועבודת גמר בהיקף 5 יח"ל.

ב. בונוס לציון המגן – ניתן בונוס של עד 25% מתוך ציון המגן, בונוס המושג באמצעות פעילות מוסיקלית איכותית מוכחת מחוץ למסגרת המגמה וגם בתפקידי הפקה במופעי הצוללת. הדבר בא לעודד תלמידים לפעילות מחוץ למגמה ולהדגיש את חשיבות תחומי ההפקה והארגון במקצוע המוסיקה. להלן מספר הנקודות המוקנות ע"י הפעילויות השונות. ניתן לצבור עד 50 נקודות בפעילויות מחוץ למגמה ועד 50 נקודות בפעילות הפקה בתוך המגמה.

נקודות בונוס לבגרות עבור פעילות נוספת

20	הפקת מופע - מפיק בודד
15	הפקת מופע - שני מפיקים

15	תפקיד הפקה אחר
15	הפקה ונגינה/שירה במופע בבית-ספר
10	נגינה/שירה במופע בבית-ספר
15	הפקה ונגינה/שירה במופע כללי
10	נגינה/שירה במופע כללי
20	השתתפות בהרכב מודרך במשך שנת לימודים

- הבנוס מותנה בתפקוד חיובי במסגרות המפורטות
- יש לשמור עדויות לפעילויות: אישור מהנהלת התיכון, פלאיירים וכדומה
- צבירת הנקודות מתחילה בכיתה יוד
- צבירת הנקודות עד 100 בלבד בכל קטגוריה: פעילות מחוץ למגמה ובתוכה
- נגינה במופעי מגמות המוסיקה אינה מקנה נקודות בנוס

2. נספח – ניתוח יצירה (י"א)

פרויקט בגרות מס' 1

ניתוח יצירה – הגשה בכתב

❖ מטרה

ניתוח כל מרכיבי היצירה, תוך התמקדות במרכיבים הקצביים: המלודיה, ההרמוניה, מרכיבי הכלים המלווים ורקע כללי על יוצרי ומבצע היצירה. הכרות זו מעניקה לנו כלים יצירתיים לכתיבה, עיבוד והאזנה למוזיקה, והיא חלק מתהליך פיתוח המודעות.

בהנחיות תמצאו: רשימת פרקי העבודה, הנחיות כלליות, ופירוט מרכיבי הפרקים.

❖ פרקי העבודה

מבוא:

- הקדמה קצרה הכוללת: שם השיר, קרדיטים: מלים, לחן, הפקה/עיבוד (לא חובה), ביצוע. (במקרה של קאבר – מי ביצע במקור), סיבות לבחירה בשיר ותיאור תמציתי תהליך העבודה.
- מלים
- צ'ארט

פרק 1: רקע כללי

- סגנון/ז'אנר, תקופה, תרבות
- המלחין/מבצע – רקע כללי בקצרה

על הרקע להיות קצר ותמציתי, כחצי עמוד.

פרק 2 - ניתוח המלודיה

- זיהוי מוטיבים: הגדרות טכניות והגדרות סובייקטיביות - אפקט רגשי, כיצד משרת הקצב את הצלילים ואת הטקסט (אם קיים)
- מיפוי המוטיבים והתפתחותם – מבנה כללי של המלודיה – מה ה"סיפור" הכולל של המלודיה וכיצד מתפקד כל מוטיב במבנה זה.
- סיכום פרק

פרק 3: ניתוח הרמוני

- ניתוח הרמוני
- היכן מופיעים השינויים ההרמוניים, מה משכם, מה משמעות נתונים אלה, מה הקשר למלודיה

פרק 4: מרכיבי הליווי

- זיהוי מרכיבים חשובים, מוטיבים חוזרים בליווי
- קשר בס-הקשה-נוספים
- קשר הליווי למלודיה

סיכום:

תימצות כל העבודה ומסקנות ממנה, בחצי עמוד.

❖ הנחיות כלליות:

1. יש להגיש את העבודה מודפסת וכרוכה (או לפחות בקלסר)
2. גופן בגודל 12 (רצוי Arial אך לא הכרחי)
3. שער הכולל את הכותרות הבאות:

"שם היצירה"

מלחין/ה

ניתוח יצירה

שם מגיש/ת העבודה

4. כותרות ברורות לכל פרק
5. יש לשלב דוגמאות סרוקות (או לפחות מודבקות באופן מקצועי) בצמוד לכל ניתוח.
6. ניסוח תמציתי, בעברית תקינה ומעל לכל – בהיר ופשוט
7. מונחים למיקום קצבי: off-2, on-3, "ה-1/16 השלישית" וכדומה
8. העבודה אמורה לעצב תפיסה כוללת ומעמיקה של היצירה המנותחת דרך הניתוח הקצבי.
9. העבודה תוגש בזוגות. שני בני הזוג יעבדו יחדיו על כל חלקי העבודה. ביום ההגשה יתקיים מופע בו יוצגו הקטעים שניתחתם.
10. אודה לכל תלמיד שיתרום עותק מעבודתו למאגר העבודות בארכיון

○ הכנה מראש

יש לשבח בטקסט המודפס דוגמאות בתווים. מומלץ ליצור קובץ גרפי של התווים על המחשב באחת משלוש דרכים:

- א. הזינו את התווים בתוכנת תיווי מקצועית (Finale, Sibelius וכדומה) והמירו לקובץ גרפי. **זוהי האופציה המומלצת!**
- ב. רשמו את התווים בכתב יד ברור וסרקו/צלמו או
- ג. סרקו/צלמו את התווים מחוברת תווים או ממקור קיים אחר או

ניתן גם להדביק או לשרטט בין שורות הטקסט המודפס דוגמאות תווים אך שיטה זו אינה מומלצת שכן העבודה מוגשת מספר פעמים ותעבור שינויים ובכל פעם תאלצו לשרטט או להדביק מחדש. בכל מקרה, התווים של המלודיה חייבים לעמוד לרשותנו.

למלודיה יש להוסיף -

- א. **אקורדים** - של ההרמוניה המלווה..
- ב. **מספרי תיבות** - בתחילת כל חמשה. חשוב מאד שהתיבות יהיו ממוספרות, בכדי להפנות את הקורא בקלות.
- ג. **מילים** - אם בחרתם לנתח שיר, שלבו את מילות השיר מתחת לתווים

שוב - מומלץ להוסיף את כל המרכיבים בתוכנת תיווי, אחרת בכתב יד - אקורדים מעל למלודיה, מספרי תיבות בתחילת כל סיסטמה (שורה), ומילים מתחת למלודיה.

○ הנחיות כלליות

לאחר שסימנתם בתווים וסיכמתם במילים את העובדות (=מידע אובייקטיבי) הגיע הזמן להתייחס לאפקט הרגשי (=פרשנות סובייקטיבית) בכל פרק. דעו להפריד בין העובדות לדעות. לאיזה אפקט העובדות גורמות? למה לדעתכם החליט המלחין החלטות כאלה ולא אחרות? הרשו לדמיונכם להפליג... כתבו ברור והראו לקורא על מה אתם מדברים – מספרי תיבות, צבעים, וכל דרך העולה על רוחכם.

❖ פירוט מרכיבי הפרקים

פרק 1: רקע כללי

פרק זה ראוי שיהיה קצר וענייני – לא יותר מחצי עמוד מודפס. הוא אמור לספק רקע כללי על יוצרי הקטע המנותח. עליו לכלול את הנושאים הבאים:

א. תקופה, תרבות, סגנון/ז'אנר

ב. המלחין/מבצע – רקע כללי - **בקצרה**
מכיון שאנו מנתחים בד"כ יצירות של יוצרים מועדפים, קל להסחף להסברים מפורטים מדי ולעיתים אף לרכילות לא רלוונטיות. יש לחבר פרק זה עבור קורא שאינו יודע דבר אודות היוצר ואינו יודע דבר על הסגנון ומאפייניו. אם, לדוגמה, ניתחתם שיר של בוב דילן, יש להגיע למצב בו, עם סיום קריאת הפרק ידע הקורא:

1. מי הוא בוב דילן (שנת לידה, מקום היצירה, נקודות מפנה קריטיות בקריירה)
2. לאיזה ז'אנר הוא משתייך (נאמר, פולק-רוק-מחאה)
3. כיצד ניתן לאפיין את סגנון הפולק רוק האמריקאי מבחינת החומר המוסיקלי, העיבודים והסאונד, נגד מה יצאה המחאה, האם היא מתבטאת רק בטקסט או האם יש לכך חיזוק במרכיבים המוסיקליים וכו'

מומלץ לקרוא ולחקור את הרקע טרם תחילת העבודה בצורה חופשית, ולכתוב את הפרק עם סיום הניתוח, כשתדעו אילו עובדות הן הרלוונטיות ביותר לעבודתכם.

פרק 2: ניתוח המלודיה

פרק זה מנתח את המלודיה הראשית, המבוצעת בד"כ ע"י זמר/ת או כלי נגינה מוביל (לא אילתורים ולא תשובות מלודיות משניות).

הניתוח יציג לקורא את המלודיה תוך התמקדות במאפיינים הקצביים: המרכיבים הקצביים האובייקטיביים - אילו ערכים קצביים מופיעים בו ובאילו מיקומים, והפירוש הסובייקטיבי - מה האפקט הרגשי של קצב המלודיה לדעת כותבי העבודה.

להלן רשימת עזר לניתוח ושלבי עבודה מומלצים, שבסיכומם מומלץ לשלב את כל המרכיבים יחד להסבר מפורט ומעמיק (הדגמה בהמשך)

רשימת עזר – מה כדאי לחפש במלודיה?

1. מוטיבים קצביים
2. מהו הסולם? סימון צלילים יציבים ובלתי יציבים ביחס לסולם הקטע.

3. מוטיבים מלודיים - תבניות מלודיות ומרווחים חוזרים\חריגים
4. הכיוון הכללי של המנגינה
5. מנעד המנגינה ושיאים – הצליל הכי גבוה והצליל הכי נמוך בקטע
6. הדגשות ושיאים נוספים במלודיה – הצליל הכי ארוך, קפיצות חריגות, דינמיקה מעניינת, מיקום מקצבי חריג
7. יחס לטקסט (אם קיים), מלודיה שמדגישה את הטקסט וטקסט שמשרת את המלודיה

כמובן שאם תמצאו נקודות מעניינות נוספות, אנא התייחסו אליהן.

שלבי עבודה מומלצים:

- א. חלקו את המלודיה למשפטים מוסיקליים. שימו לב: משפט עשוי להתחיל בקדמה או באמצע תיבה וגם להסתיים בכל מקום בתיבה.
- ב. חלקו כל משפט למספר מוטיבים קצביים (דוגמה 1). מוטיב עשוי להיות ארוך או קצר. זיהוי נוח של מוטיב יכול להיות עצם החזרה עליו. מוטיב עשוי להיות קצר מאוד, אפילו צליל בודד: בשיר של הביטלס "Help" המילה "Help" באינטרו יכולה להוות מוטיב בשל בידודה, עוצמתה וחזרתה

C Am F

I was wri - ting a song for my do - ggy

a a a1

דוגמה 1: המשפט מחולק למוטיבים. מוטיב a1 הוא למעשה פיתוח של מוטיב a. המשפט מסתיים לפני תום תיבה 2 ולכן אין היא מפורטת עד סופה.

- ג. תארו כל מוטיב או משפט באופן טכני ואובייקטיבי לחלוטין – משך הצלילים ומיקומם. תיאור טכני של דוגמה 1 יכול להיות מנוסח כך: "המשפט הראשון מורכב ממוטיבים a,a,a1. מוטיב a מתחיל בקדמה של 2 שמיניות אל רבע on-1 בתיבה 1. המוטיב מופיע שוב on-2 ופעם נוספת on-4 אך מסתיים בתוספת חצי on-2 ומשום כך מוגדר a1." ניתן גם לציין את החלוקה למוטיבים אחרי התיאור הטכני: "המשפט פותח בקדמה של 2 שמיניות, תיבה 1: רבע on-1, 2 שמיניות, רבע, 2 שמיניות, תיבה 2: רבע וחצי. המשפט מחולק לשלושה מוטיבים..."

ד. תארו את הקשר בין הקצב ובין הצלילים: "מוטיב a עולה בסקונדות אל צלילים יציבים הרמונית. מוטיב a1 לעומת-זאת, יורד בסקונדות"

ה. תארו את הקשר בין הקצב והמילים: "הקצב מדגיש את המילים I, write-, song, doggy ומילות הקישור was, a אינן זוכות להדגשה. המילה המודגשת ביותר היא doggy – היא מתחילה בפעמה חזקה ונמשכת שלוש פעמות". שימו לב כי ניתוח זה עדיין אינו כולל פירוש אישי של המוסיקה אלא תיאור אובייקטיבי למדי.

ו. כל מלודיה מדגישה צלילים מסויימים מבחינה קצבית: צליל המופיע על פעמה חזקה, אחרי או לפני הפסקה וכו'. גם צליל שגובהו היחסי יוצא דופן מדגיש מיקום קצבי:

דוגמה 2: אמנם כל הצלילים זהים במשכם, אך הצליל סול, בהיותו יוצא דופן, מדגיש את OFF-2 וראוי לתשומת לב.

דוגמה 3: לכאורה מקצב מונוטוני של רצף שמיניות אך תבנית צלילית חוזרת מביאה ליצירת משפט קצבי פנימי מעניין. במקרה זה ניתן להבחין בין מקצב הנוצר מצלילי סול ולעומת המקצב הנוצר מצלילי דו ורה:

ניתן גם להתייחס למקצב המקורי כאל שלושה צלילים החוזרים כל פעם בהסטה רתמית של שמינית:

נקודה מעניינת נוספת היא הצלילים המודגשים רתמית, היוצרים שלד של התבנית החוזרת:

ז. התפקיד ההרמוני של הצלילים המודגשים מבחינה קצבית:

C Am F

I was wri - ting a song for my do - ggy

a a a1

"הצליל הפותח הוא הטרצה של אקורד הטוניקה. הוא מגיע בתבנית קישור אל הצליל סול הנמצא במקום מודגש, ON-1. סול הוא אמנם צליל יציב, אך מבין הצלילים היציבים הקוינטה את הצליל המתוח, מעין סימן שאלה הדורש המשך. המילה המודגשת "song" היא הטרצה של אקורד Am. הצליל המעניין במשפט הוא סי (תיבה 2, ON-1) המהווה צליל דינמי ומשום כך מתוח, על אקורד סובדומיננטי."

כפי שבדאי שמתם לב, סעיף זה דורש הבנה הרמונית. יש לבצעו לפי מיטב הבנתכם את החומר ההרמוני בשלב הנוכחי של תוכנית הלימודים.

ח. האפקט הרגשי

לדוגמא: "המשפט הפותח מאופיין בקצב פשוט עם הדגשות לא נועזות המקנות לו תמימות ילדותית. הקצב מדגיש צלילים יציבים, אם כי לא צלילי טוניקה (ובכך דורש המשכיות) ורק בתיבה 2 הוא מדגיש צליל מתוח. צליל זה נפתר אל הצליל הארוך ביותר בטרצה באקורד F, ושני צלילים אלה נושאים את המילה doggy. זהו רמז ברור לנושא השיא: כלבו של המשורר ואולי גם חיבתו של המשורר לכלבו – הנימה התמימה והנעימה ועצם העובדה שהמשורר כותב לכלבו שיר."

הניתוח הנ"ל אמנם מתייחס גם לצלילים ולטקסט ולא רק לקצב אך מתרכז בהתייחסות לצלילים המודגשים באופן קצבי.

ט. סיכום כל המרכיבים לניסוח אחד:

לדוגמא: "המשפט הראשון מורכב ממוטיבים a,a,a1 ומאופיין בקצב פשוט עם הדגשות לא נועזות המקנות לו תמימות ילדותית קמעה. מוטיב a מתחיל בקדמה של 2 שמיניות אל רבע on-1 בתיבה 1. הוא עולה בסקונדות אל צלילים יציבים הרמונית. הצליל הפותח הוא הטרצה של אקורד הטוניקה. הוא מגיע בתבנית קישור אל הצליל סול הנמצא במקום מודגש, ON-1. סול הוא אמנם צליל יציב, אך מבין הצלילים היציבים הקוינטה היא הצליל המתוח, מעין סימן שאלה הדורש המשך. המוטיב מופיע שוב on-2 ומדגיש את המילה "song" בצליל הטרצה של אקורד Am. כשמופיע המוטיב פעם נוספת on-4 הוא מסתיים בתוספת חצי on-2 ומשום כך מוגדר a1. הוא שונה ממוטיב a גם בכיוון הצלילים. הקצב מדגיש את המילים I, write-, song, doggy ומילות הקישור was, a אין זכות להדגשה. המילה המודגשת ביותר היא doggy – היא מתחילה בפעמה חזקה ונמשכת שלוש פעמות. הצליל המעניין ביותר במשפט הוא סי (תיבה 2, ON-1), המהווה צליל דינמי ומשום כך מתוח, על אקורד סובדומיננטי. צליל זה נפתר אל הצליל הארוך ביותר בטרצה באקורד F. זהו רמז ברור לנושא השיא: כלבו של המשורר ואולי גם חיבתו של המשורר לכלבו."

ההדגמה שלעיל עלולה להרתיע בטרחנות שבה, אך עם התקדמות העבודה ניתן לצפות לתהליך קצר ואינסטינקטיבי מזה. שירו ונגנו את המלודיה הרבה פעמים וחיזרו על מוטיבים עד שתחושו בהם היטב. רישמו אסוציאציות ותחושות ובידקו באילו אמצעים קצביים השיג המלחין את האפקט בו אתם חשים.

י. בתום הניתוח רישמו את סדר הופעת המוטיבים לדוגמה:

a	a	a1	a	a	b
c	c	c1	a	a	b

(מן הסתם, המבנה בעבודתכם יהיה ארוך בהרבה מהדוגמה הנ"ל)

חוו דעתכם על המבנה שהתקבל בכמה משפטים קצרים. לדוגמה: "השיר בנוי מחזרה סימטרית של משפטים הבנויים מזוג מוטיבים חוזר ומוטיב חדש או מוטיב מפותח בסופו. זהו אמצעי נוסף לחיזוק תחושת התמימות והיציבות של השיר וכו'..."

יא. סיכום הפרק השני
בפסקה אחת או שתיים (לא יותר מחצי עמוד!) סכמו את הפרק הראשון. דמיינו כי אתם נשאלים אודות הפרק שזה עתה כתבתם ואתם נדרשים לסכמו בכמה משפטים. לא תוכלו לתת כאן דוגמאות אלא רק להרצות בקצרה על אופיה הקצבי של המלודיה והמטען הרגשי הנובע מכך.

שימו לב!

- לא לשכוח כותרת לפרק: "פרק שני – ניתוח המלודיה"
- מיספור ואיזכור מדוייק של מספרי תיבה, מספרי מוטיב ומספרי משפט (במידת הצורך)
- מס' עמוד (להוסיף באופן אוטומטי בתוכנה, לא ידני)
- עברית תקנית, שימוש תקני בסימני פיסוק ורווחים, ניסוח בהיר, לא ארכני מדי ולא טלגרפי מדי.
- גרפיקה ברורה ומאירת עיניים

הערות נוספות:

- הבדילו בין המונח 'צליל' – התופעה הפיסיקלית, קול, לבין מונח 'תו' – הסימן הגרפי המסמל את הצליל.
- לפני ואחרי מקף יש רווח: "הצלילים – אשר הופיעו בתיבה השנייה – חוזרים..."
- אין לרשום רווחים לפני ואחרי במקף המשמש לחיבור מילים לביטוי: "בית-ספר"

- לפני ואחרי זוג סוגריים יש לרשום רווחים, אך לא בתוכם: "הצלילים (אשר הופיעו בתיבה השנייה) חוזרים..."

פרק 3 - ניתוח ההרמוניה

הפרק נועד לבחון את מיקום האקורדים החשובים ואת משכמם, ואת הקשר של הקצב ההרמוני לשאר מרכיבי היצירה.

רשימת עזר – מה כדאי לחפש בהרמוניה?

1. מהו סולם הקטע? האם הוא משתנה במהלך הקטע (=האם יש מודולציה)? אולי יש מעבר זמני בלבד (=טוניזציה) או שבכלל לא?
2. מהן הדרגות של האקורדים בקטע? האם יש דרגות מחוץ לסולם? האם הן מתייחסות לדרגות מסוימות (=דרגות שניוניות), שאולות מעולם המז'ור או המינור (=מיקסטורה) או שהן חסרות כל הקשר?
3. האם יש סוגי אקורדים בולטים במיוחד או כאלה שחוזרים על עצמם יותר מאחרים? (אקורד 7, אקורד מז'ור, וכו')
4. מהו קצב החלפת האקורדים בקטע?
5. קשר בין מלודיה להרמוניה, נקודות חריגות ומעניינות בפירוש המלודיה כמדרגות בהרמוניה (צלילים יציבים ומתחים).

כמובן שאם תמצאו נקודות מעניינות נוספות, אנא התייחסו אליהן.

שלבי עבודה מומלצים:

- א. האזינו לקטע בביצועו המקורי או נגנו אותו בעצמכם בכלי הרמוני (פסנתר, גיטרה) וסמנו את הנקודות החשובות ביותר מבחינה הרמונית. ההחלטה היא סובייקטיבית למדי ואין בהכרח בחירות נכונות או שגויות. עם זאת, חשוב לבצע החלטות אלה על-סמך האזנה קשובה ולא רק בקריאה ויזואלית של התווים.
- בדוגמה הבאה ניתן להחליט כי האקורד הראשון, האחרון והאקורד לפני האחרון הם המשמעותיים ביותר, ואילו השאר מהווים נקודות מעבר:

With a little help

Lennon/McCartney

Shuffle 8ths

A E/G# Bm E

ההחלטה לסמן דווקא אקורדים אלו יכולה להתבסס על אינטואיציה מוסיקלית בלבד אך גם על ניסיון והבנה של מהלכים הרמוניים.

ב. עתה נתחו את דרגתם של האקורדים החשובים. רישמו מעל האקורדים את דרגתם ביחס לסולם הטונליות:

Shuffle 8ths

I II V I

A E/G# Bm E

ג. מעל, או ליד מספר הדרגה רישמו את הפונקציה ההרמונית של הדרגה: טוניקה = T, דומיננטה = SD, סובדומיננטה = D =

Shuffle 8ths

T SD D T

I II V I

A E/G# Bm E

ד. נתחו את משמעות הנתונים. להלן ניתוח המתיחס לדוגמה הנ"ל:

"הקטע מתחיל בדרגה I, נציגת הטוניקה המובהקת ביותר ומסתיים באותה דרגה. המשפט ההרמוני, אם כך, סגור. בתווך מופיעות הדרגות II ו-V. II היא סובדומיננטה משנית ועוצמתה מעודנת (לעומת הדרגה IV, נציגת הסובדומיננטה הראשית) ולקראת סגירת המשפט מופיעה V ה"מבקשת" להפתר אל I. קצב חילוף הדרגות אחיד – דרגה לתיבה – ומקנה יציבות וסדר יחסיים למשפט. כך לדוגמה - המשפט

"What do I do when my love is away? (Does it worry you to be alone?)"
- היה יכול להיות הרבה יותר דרמטי לולא היה המשפט ההרמוני סגור.

המשפט ההרמוני מתקדם אמנם – טוניקה אל סובדומיננטה. אל דומיננטה , אך נסגר ללא "סימן שאלה". נוכל לבדוק משפטים נוספים מסוג זה ולהניח כי הקצב ההרמוני הוא מוטיב ממתן בשיר ותומך במידה רבה בתחושת הסיפוק מקיום חברים טובים העומדים לצדך – "Oh, – I'll get by with a little help from my friend".

ה. בדקו - האם יש קשר מובהק בין הקצב ההרמוני ובין קו המתאר?

1. המשיכו ונתחו משפטים לאורך השיר כולו. ניתן לעשות זאת בדרך פחות מפורטת או יותר והמטרה היא לקבל תמונה כללית של ההרמוניה והקצב שלה בקטע.

2. סכמו את הניתוח שערכתם, בדומה לפרק הראשון - ציינו היכן מופיעים השינויים ההרמוניים, מה משכם, מה משמעות נתונים אלה, מה הקשר למלודיה והאם יש קשר לאלמנטים קצביים אחרים שגיליתם בעבודתכם.

פרק 4: ניתוח מקצבי הליווי

פרק זה בוחן את אופיו הקצבי של הליווי, עם דגש על מקצבי ליווי קבועים, או במונח הסלנג "groove". הכוונה היא למכלול הכלים היוצרים תבניות קצביות החוזרות על עצמן ומהוות ליווי למלודיה הראשית. הפרק לא עוסק במעברים, מרכיבי "מילוי" קצרים או מלודיות מלוות.

1. רשמו את המקצבים המרכזיים בקטע (2-4 מקצבים מרכזיים): ערכו פרטיטורה של תופים, בס, קלידים, גיטרות וכו'. מומלץ לרשום בתוכנת תיווי, אך ניתן גם להגיש בכתב יד - נקי ומסודר!! בנוסף - אם הרישום נעשה ביד, יש להקפיד מאוד לארגן את התווים במיקום תואם לשאר הכלים, כלומר לרשום את התווים בהתאמה אנכית בין התפקידים השונים (תכנות התיווי מסדרות אוטומאטית את הגרפיקה כך)

סדר כתיבת הכלים הוא:

קולות ליווי

כלי נשיפה מעץ (הגבוהים למעלה)

כלי נשיפה ממתכת (הגבוהים למעלה)

כלי-קשת (הגבוהים למעלה)

גיטרה

קלידים

בס

כלי הקשה

תופים

דוגמה לפרטיטורה של "מקצב" בשיר פופ:

שימו לב כי תפקיד הגיטרה מורכב גם מסימני קצב לאקורד וגם מתווים רגילים. זאת בהנחה כי הגיטרה חוזרת על תבנית זו לאורך זמן ותפקידה הוא תפקיד ליווי מובהק ולא סתם מילוי מלודי חד-פעמי.

2. נתחו את הקשר בין תוף הבס והסנייר. דוגמה חלקית: "הסנייר צפוף בהשוואה לתוף הבס וחוזר על מוטיב קצבי פעמיים בתיבה:

תה"ב והסנייר מתמזגים אמנם ב-2-OFF אך הסנייר משנה את צבעו לרול (roll)... המיזוג בין השניים יוצר תחושה של היפרדות והתמזגות בדו-שיח ערני המשלב סינקופות עם צלילים יציבים".

נתחו את היחסים בין זוגות תפקידים נוספים בפרטיטורה – הסנייר וההיי-הט, תוף הבס וגיטרת הבס וכו'. אין צורך לנתח את כולם אך יש להגיע לתיאור מעמיק למדי של המתרחש.

3. מה האפקט הכללי שיוצר המקצב? במקרה הנ"ל יש שילוב בין יציבות "מצעד" ובין סינקופות פאנק עליזות.

4. מה היחסים בין המקצב ובין המלודיה אותה הוא מלווה? האם המקצב תומך? מתנגד? היכן בדיוק התמיכה והיכן הניגוד? מדוע? בשאלות אלה רצוי להתייחס למקצב כמקשה אחת אך ניתן גם להתייחס למרכיב מסויים בתוך המקצב.

פרק 5: סיכום

כפי שנכתב בסקירה - הסיכום הנו תימצות כל העבודה ומסקנות ממנה, בחצי עמוד.

נסו להבין את יחסי הגומלין בין המרכיבים השונים שניתחתם, ולתאר באיזה אופן יחד הם משתלבים ויוצרים תמונה שלמה של יצירה אחת.

ככלל, מומלץ להכנס לנעליו של הקורא ההדיוט ולקרוא באופן ביקורתי את העבודה. ככל שתהיה תמציתית, ברורה ומעניינת – גם עבור הקורא המשועמם ושאינו "מבין" במוסיקה – כך תתקרבו להשגת המטרה: פרזנטציה אפקטיבית בכתב.

עבודה נעימה ומפירה! בהצלחה

3. נספח – ניתוח יצירה "קלאסית" בהרצאה

פרויקט בגרות מס' 2

ניתוח יצירה קלאסית – הגשה בע"פ בהרצאה והדגמה

מטרה

הצגת ניתוח בדגש על ניתוח המלודיה בע"פ עם הדגמות לקהל במסגרת 20 דקות (כולל כל ההדגמות). הארת נקודות חשובות ומעניינות במלודיה תוך ביסוסן על עובדות. לכל תלמיד יוקצבו 2 דקות לפני ההרצאה לשרם ארגון הציוד וחלוקת חומר לקהל.

אמצעים:

1. זיהוי הנקודות המשמעותיות ביותר במלודיה באופן אינטואיטיבי
2. ניתוח מכני של שלד המלודיה (הצלילים החשובים בה), מרווחים, קצב, קו מתאר (קונטור) ותפקיד הצלילים החשובים בהרמוניה.
3. קישור לטקסט, כלי מבצע, סגנון ומיקום המלודיה בעיבוד
4. איתור נקודת השיא ביצירה על סמך המחקר הנ"ל
5. תרגול פרזנטציה יעילה, תמציתית ומעניינת עם הדגמות ממוקדות, תכנון זמן ההרצאה, שימוש באזרי הדגמה, חלוקת חומר לקהל

שליבי עבודת הכנה

6. [במידה והבחירה חופשית] בחירת קטע מתאים – לא מסובך מדי ולא פשוט מדי ובאורך שאינו עולה על 3 דקות מתוך הרפרטואר הבא: מוסיקה מערבית מתקופות הרנסאנס, בארוק, קלאסי, רומנטי, אימפרסיוניסטי, מוסיקה קונצרטנטית של המאה ה-20 עד 1950 בערך, ששורשיו בסוף המאה ה-19 (כלומר, לא מוסיקה נסיונית או חדשנית לשמה: דודקפונית, סריאלית וכדומה).
7. ביצוע הקו המלודי המוביל בנגינה/שירה
8. האזנה חופשית – התרשמות חושית בלבד, התנתקות מהאינטלקט. רישום ותיעוד אסוציאציות אינטואיטיביות מתוך האזנה לביצוע המקורי וביצוע התלמיד
9. ניתוח טכני:
 - א. קצב:
 - א. מוטיבים ראשיים

ii. צלילים מודגשים מבחינה קצבית

- ב. קו מתאר
 ג. מרווחים
 ד. תפקיד הצלילים החשובים בהרמוניה – אחרי ניתוח הרמוני
 ה. שלד מלודי
10. בחירת הנקודות המשמעותיות ביותר – נקודת השיא
 11. הקניית משמעות אמוציונליות סובייקטיביות לתופעות האקוסטיות שנמדדו בשלבים הקודמים
 12. תרגול ההדגמות – סולו או עם הרכב
 13. תכנון הרצאה והדגמות – תקשורת מילולית וגופנית עם קהל המאזינים
 14. תרגול ומדידת זמן ההרצאה – להתרגל לעבוד עם שעון
 15. הרצאה

קריטריונים להערכה ומתן ציון

קריטריון	אחוז
התחלה בזמן	5%
פתיחה ורקע כללי	10%
התמקדות בנקודות משמעותיות והארתן בניתוח (טכני ואישי) משכנע	20%
הדגמה קולית וויזואלית	10%
ביסוס אובייקטיבי	15%
העברת פירוש כולל ליצירה – ה"סיפור" של היצירה או עניינה המרכזי	10%
מבנה ההרצאה	5%
תקינות השפה	5%
רהיטות ושטף ההרצאה	5%
התייחסות לקהל ושפת גוף	5%
ניצול זמן ההרצאה הקצוב	10%

סה"כ 100%

נקודות להדגשה ולעבודה מקדימה

- היכן נקודת השיא, איך מגיעים אליה וכיצד יוצאים ממנה
- מה "משמעות" המלודיה – פירוש עניינה המרכזי של המלודיה, ה"סיפור" שלה
- אופני הדגמה: זמרה, נגינה פשוטה, השמעה תוך כדי הסבר. עריכת הדיסק להשמעה
- הבהרת מטרת ההרצאה: פרזנטציה קומוניקטיבית ככל האפשר לקהל – ההכרח ליצור קשר עם הקהל ולהבהיר לו את הנקודות המוסברות באופן בלתי מתפשר. שימוש יעיל בצילומים ושקפים – המלצה לדפים מצולמים לחלוקה

- איך "מספרים סיפור" – בניה לוגית של ההרצאה ואמצעים ליצירת עניין וקשב
- הצגת מבנה ברור: לא כללי מדי ולא מפורט מדי
- "הרצאה קשובה" – להכנס לנעליו של המאזין
- כיצד מכינים את הרקע הכללי. התיחסות למונחים לא שגורים.
- תרגול הרצאות מוקדמות מלאות לפני קהל מצומצם או אמצעי הקלטה במטרה להביא את
- ההרצאות לרמה גבוהה
- הכרח בניתוח טכני מעמיק – אחרי הגישה האישית
- תרגול בקול לשם רהיטות ותקינות השפה, פתרון אתגרים מילוליים (אוצר מילים, דקדוק,
- ניסוח) בהכנה מראש
- זהות ושיתוף רקע כללי אצל תלמידים המרצים על אותו מלחין

מבנה ההרצאה

דקות	סעיף	
2	1	הצגת שם היצירה, טונליות (סולם עיקרי), מספרה. המלחין, התקופה – מהי?
2	2	מבנה היצירה במונחים שגורים או אישיים – מצאו כל אמצעי להדגמה יעילה וזריזה של מבנה היצירה – כמה משפטים? מאפייניהם? וכו'
5	3	ניתוח מעמיק, מבוסס על עובדות, של הנושאים המרכזיים. ציון המוטיבים החשובים המרכיבים אותם
5	4	ניתוח התפתחות המוטיבים שצויינו לאורך היצירה כולה
2	5	ניתוח נקודת השיא, מהותה, כיצד מגיעים אליה וכיצד ממשיכים אחריה
4	6	השמעת היצירה

עניינים טכניים

1. מספור ברור וחד משמעי של תיבות/דוגמאות/מוטיבים בדפים לחלוקה ו-/או בשקפים
2. תיאום יסודי מוקדם של מספרי דוגמאות עם מדגים נוסף במידה ויש כזה
3. בדיקת תקינות ההתקן שדרכו מושמעת המוסיקה
4. תיאום עם מפעיל המוסיקה
5. בדיקת תקינות אמצעי הדגמה נוספים: מחשב נייד, מקרן (ברקו) וכו'

שימו לב

היצירות והמידע בהרצאות אלו יהווה את חלקה הגדול של בחינת הבגרות בתולדות המוסיקה וזיהוי יצירות. יש לסכם את ההרצאות ולהכיר את היצירות.

נקודות לפיתוח והדרכה – למורה

- אופני הדגמה: זמרה, נגינה פשוטה, השמעה תוך כדי הסבר. עריכת הדיסק להשמעה. הבהרת מטרת ההרצאה: פרזנטציה קומוניקטיבית ככל האפשר לקהל – ההכרח ליצור קשר עם הקהל ולהבהיר לו לחלוטין את הנקודות המוסברות. לחייב שימוש בצילומים ושקפים.

- איך "מספרים סיפור" – בניה לוגית ואמצעים ליצירת עניין וקשב
- הצגת מבנה ברור: לא כללי מדי ולא מפורט מדי
- הרצאה קשובה: להכנס לנעליו של המאזין
- כיצד מכינים את הרקע הכללי. התייחסות למונחים לא שגורים.
- תרגול הרצאות מוקדמות מלאות בכיתה במהלך כמה חודשים, בהם המורה יעיר במהלך ההרצאה ויתקן במידת הצורך במטרה להביא את ההרצאות לרמה גבוהה ביותר בהרצאה הפתוחה לקהל.
- הכרח בניתוח טכני מעמיק – אחרי הגישה האישית
- הרצאות בכיתה עם הערות שיפור ושאלות לקראת הרצאות רשמיות לפני קהל רחב.
- ארגון קפדני מראש והפקת הרצאות רבות משתתפים. הכרח בהשתתפות קהל רחב עם ציפיות גבוהות.
- זהות ושיתוף רקע כללי אצל תלמידים המרצים על אותו מלחין
- ציון על ביצוע היצירה יינתן על פרזנטציה מלאה, בהרכב מלא, כחודש לפני המופע
-

4. נספח – תרגול שמיעה מקיף

להלן דוגמה לתרגולת שמיעה קבועה. יש לשנות תרגילים וסדרם בהתאם למטרות ולמצב הכיתה:

תרגולת פיתוח שמיעה, סולפדז' והכתבות

יש לבצע את התרגילים בריכוז אך ללא לחץ וללא ציפיות לתוצאות. אפשר לחלק את האימון לכמה אימונים קצרים במידה והתלמידים מאבדים ריכוז או מתעייפים. כל אחד מהתרגילים ניתן לביצוע גם עם כלי הנגינה.

1. תרגיל שמיעה בסיסי (תש"ב) – עבודה קלה אך מאוד מהירה: גרוי-תגובה, ללא חשיבה וללא חישובים. הדוגמה הבאה מתייחסת לטונליות דו. יש להחליף את הטונליות בהתאם להתקדמות הכיתה ולהתאים את הטונליות של תרגילי הסולפדז', ההכתבות ומרכיבים נוספים.
 - a. המורה מנגן דו, התלמידים שרים מיד דו במנעד נוח וקבוע לשירה. יש לנגן דו בכל האוקטבות ותמיד לענות בשירה של אותו דו הנוח לשירה
 - b. אותו הדבר עם צלילי סול
 - c. ערבוב בין דו לסול בכל מיני אוקטבות. לנסות לבלבל אך לתקן ולתמוך במקרה של טעויות.
 - d. חזרה על השלבים הקודמים עם הוספה הדרגתית של הצלילים מי, פה, רה, לה, סי, פה דיאז, סי במול, מי במול, רה במול, לה במול. סדר הוספת הצלילים לפי דרגתם הוא (משמאל לימין):
#4,b7,b3,b2,b6, 1,5,3,2,4,6,7. כך, לדוגמה, בתרגול טונליות פה, יהיה סדר הוספת הצלילים: פה, דו, לה, סול וכו'.
2. תרגיל שמיעה בסיסי בשני צלילים זה אחר זה: נגינת שני צלילים ברצף ושירה מיידית של שניהם, אח"כ שלושה, ארבעה וכו'. אין להתיש, אלא להתקדם מאוד בהדרגה במידת הקושי ובמספר הצלילים (כמה דקות)
3. שני צלילים בעת ובעונה אחת. יש להתוות את התרגיל כך שימנע שמיעה המבוססת על זיהוי מרווחים: יש לשנות בכל פעם צליל אחד (השני נשאר במקומו, מנוגן שוב) ולגרות ריכוז בשני קוים.
4. הכתבות המבוססות על פרזנטציה מתוך הסולפדז' וגם על עקרונות מתוך התרגילים שהוכנו. לדוגמה: התמקדות בדרגות מסוימות בסולם או בדרכי גישה אל צלילים וכו'

5. תרגול מרווחים בשתי גישות (לפחות). להלן דוגמה לתרגול סקונדות.

מרווחים ללא הקשר טונאלי

סקונדות גדולות וקטנות, מעלה ומטה:

- a. לנגן סקונדות גדולות מעלה בפסנתר – לא לשיר, רק להאזין בתשומת לב
- b. לנגן צליל בפסנתר, לשיר את הצלילי הנמצא סקונדה מעל ולבדוק בפסנתר
- c. בדיקה: המורה מנגן מרווחים שונים ורק כאשר מופיעה סקונדה גדולה על הכיתה לשיר אותה.
- d. כנ"ל לסקונדות גדולות מטה

מרווחים בהקשר טונאלי

1. המורה מנגן צליל בסולם, התלמיד שר
 - א. סקונדה דיאטונית מעליו
 - ב. סקונדה דיאטונית מתחתיו
 - ג. כנ"ל, אך במקום לשיר את שמות הצלילים, התלמיד ישיר את שם המרווח ביניהם
2. תש"ב בשני צלילים המנוגנים בעת ובעונה אחת
 - א. התלמיד ישיר רק את הצליל העליון
 - ב. התלמיד ישיר רק את הצליל התחתון
 - ג. התלמיד ישיר קודם את הצליל העליון ואח"כ את התחתוןכנ"ל, אך במקום לשיר את שמות הצלילים, התלמיד ישיר את שם המרווח ביניהם

6. התלמידים רושמים מנגינה מאוד פשוטה, בתנועות של סקונדות ופרימות בלבד. עליהם להביט בה ולנסות לשמוע אותה מבלי לשיר אותה או לנגן. אח"כ לשיר בסולפז'. המורה בודק בפסנתר ובמידת הצורך על התלמיד לשיר שוב.

7. תרגול סולפז' שהוכן בבית. תלמידים מתקדמים יאלתרו ליווי במידת האפשר. בשלבים מתקדמים תקרא הכיתה את התרגיל בטרנספוזיציות

דוגמאות לתרגילים לשילוב שמיעה-הכתבות-סולפז'

סולפז'

1. תש"ב עם רישום מהיר של התו, בעת ובעונה אחת, לפיתוח אוריינטציה שמיעה-כתיבה
2. כנ"ל, כאשר מקבץ הצלילים שנוגנו ונכתבו מהווים התחלה או חלק ממנגינה ידועה. עם סיום המנגינה תשיר כל הכיתה את מקבץ הצלילים (בשלב זה בקצב מונוטוני) ועל התלמידים לזהות את המנגינה. לאחר שזוהתה יש לשיר שוב את המקבץ בסולפז', אך הפעם בקצב המקורי של המנגינה.
3. תלמיד שר צליל. כולם שרים אחריו ורושמים. התלמיד שאחריו שר אותו צליל ומוסיף צליל נוסף. כולם שרים ורושמים עד ליצירת קו ארוך מאוד.

קצב

הנחיות כלליות

1. בעמודים הבאים תמצאו תיבות קצב המאורגנות לפי ערכי קצב שונים: שמיניות, שש-עשריות, טריולות ועוד. מטרת התרגול היא להגיע להיכרות והפנמה עמוקה של החומר, שתבטא בקישור אינסטינקטיבי של הסימנים הגרפיים על הדף לשמיעת המקצב בשמיעה פנימית וביצוע קל ומדויק. ניתן להשוות יכולת זו ליכולתכם להביט במילה כתובה וקישורה האוטומטי בשכל למשמעות כלשהי ולהגיה מסוימת – ללא צורך בקריאה בקול.
2. אין טעם להתאמן על ביצוע תיבה אם לא ביססתם הבנה מלאה של כל מרכיב ומרכיב בתיבה: תחושת המשקל, ערכי הקצב הרשומים בה – צלילים והפסקות – ומיקום כל אחד מן הסימנים ביחס למשקל.
3. לאחר שהבנתם את משמעות הסימנים הגרפיים, בצעו את התיבה לאט – במחיאיות כף – עם ספירה בקול. חיזרו על כל תיבה מספר פעמים ובמהירויות שונות, עד שתזכרו בעל-פה את המקצב. גם אז, אל תסירו מבטכם מן התיבה. זכרו: המטרה היא לקשר בין המראה ובין הצליל. הפסיקו לספור והרגישו את המקצב כאילו אתם יצרתם אותו.
4. ללא תחושת משקל ברורה, יקשה עליכם להכיר את המיקומים בתיבה. לפני קריאת הצלילים ודאו כי אתם מרגישים את המשקל: סיפרו בקול. בהחלט לא מזיק גם לרקוד.
5. יש לשאוף להביט בכל התיבה כולה כמקשה אחת ולא להתמקד בנקודה מסוימת, בדיוק כפי שאתם עושים בקריאת מילה. אם אתם קוראים כמה תיבות ברצף, אל תתירו לעין להשתהות בנקודה אחת, אלא הביטו קדימה.
6. המושג המוסיקלי אותו אתם מפנימים צריך להיות שכלי: אין להתרגל לבצע אך ורק במחיאיות כף. בצעו את התיבה גם בנגינת צליל או אקורד בכלי הנגינה, הקישו בכף הרגל, שירו אותו. אם ישנם מספר צלילים בתיבה, נסו לבצעם באקורדים או צלילים שונים וכדומה.
7. החומר המרכז בדפים אלו רב וחדגוני למדי. התאמנו בשיטתיות ובחשכנות: סמנו לכם את התיבות אותן הפנמתם והימנעו מעבודה מיותרת ושוחקת. בדיקת ההפנמה פשוטה: אם מבט חטוף בתיבה מסוימת מספיק כדי שתתנגן בשמיעה הפנימית שלכם ותבצע בקלות – התיבה שלכם.
8. גם אם הפנמתם את החומר והוכחתם שליטה מלאה בו, יש לזכור כי ללא תרגול כללי לאורך זמן (גם בקריאת חומר דומה, כתיבה וכו') האוטומטיות של הקריאה עלולה להיחלש.
9. דפים אלה כוללים רק מבחר מתוך אינסוף אפשרויות. אין תחליף לאימון קצב בהקשר למוסיקה לשמה. לאחר הפנמת החומר שלהלן, נסו לערבב נושאים זה בזה ואף להרחיב את החומר.
10. זכרו כי האימון הוא אמצעי בלבד ומטרתו להביא את החומר לידי שימוש - שליטה שוטפת וקלה בקריאה וכתובת קצב.

6. נספח – בחינת הבגרות, שנה"ל תשס"ח

(החל בשנה"ל תש"ע לא יהיה סמל השאלון כמצוין בדוגמה זו אלא 048503 בלבד: 5 יח"ל)

מגמת המוסיקה בצוללת הצהובה - תשס"ח

בחינת בגרות בתורת המוסיקה – 3 יחידות – שאלון

חלק ראשון

סמל שאלון: 048503 (אחרי השלמה ל-5 י"ל עם רסיטל) או 048305 (ללא השלמה)

שם: _____ מס' ת"ז: _____

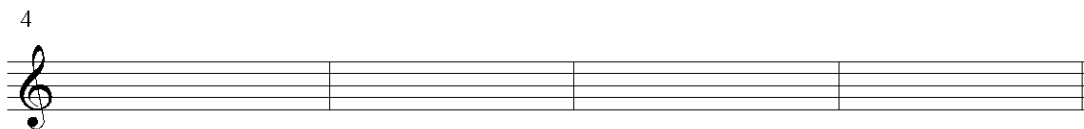
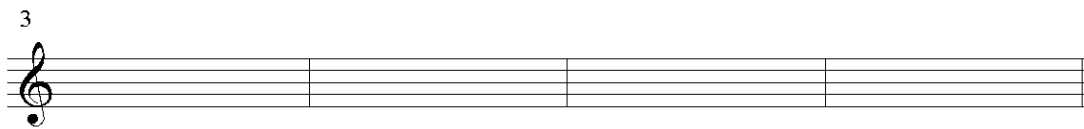
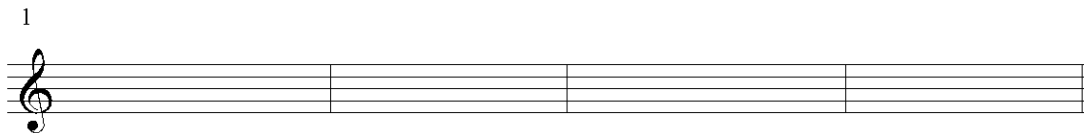
תאריך: 30/5/2008

יש לכתוב בעיפרון בלבד, בכתב ברור וקריא. בכל סעיף ישנה הנחיה היכן לרשום את התשובה.

1. חלק מעשי + הירמון כורל – 90 דקות (67 נקודות)

את התשובות לסעיפים א' עד ד' יש לרשום בגוף השאלון במקומות התואמים.

א. הכתבות – בחלק זה תאזינו לחמש מנגינות בנות 4 תיבות כל אחת. כל מנגינה תושמע 4 פעמים ולכל הכתבה יוקדשו לא יותר מ- 4 דקות. לפני כל הכתבה יגן הבוחן את צליל הטוניקה. שימו לב: עליכם להבחין במשקל המנגינה, כך שאורך כל מנגינה יהיה 4 תיבות בדיוק. (11 נקודות)

ב. שמיעת מרווחים מלודיים – הבוחן ינגן 5 זוגות צלילים בזה אחר זה. רישמו את שם המרווח ביניהם. (11 נקודות)

_____ (1) _____ (2) _____ (3)

_____ (4) _____ (5)

ג. שמיעת מרווחים הרמוניים – הבוחן ינגן 5 זוגות מרווחים הרמוניים. רישמו את שם המרווח ביניהם. (11 נקודות)

_____ (1) _____ (2) _____ (3)

_____ (4) _____ (5)

ד. זיהוי אקורדים משולשים – הבוחן ינגן 5 אקורדים שונים בהיפוכים שונים. עליכם לזהות את סוג האקורד - מז'ור, מינור, מוקטן או מוגדל, והיפוכו - יסודי, היפוך ראשון או שני. (11 נקודות)

דוגמה: מינור, היפוך ראשון או: סקסטקורד מינור

(1) _____
(2) _____
(3) _____
(4) _____
(5) _____

ה. סולפז' ונגינה – במועד אחר (12 נקודות)
הרמוניה מסורתית – הרמנו **אחד** מן הקטעים ע"י הוספת שני קולות נוספים: קול אלט בחמשה העליונה וקול טנור בחמשה התחתונה. התייחסו לבס המסופרר. (11 נקודות)

Excerpts from:
Chorale melody with figured bass #54 (Meine Lebens Letzte Zeit), #63 (Liebster Immanuel)

J.S.Bach

1

6
4
2

7 6 #

6 6 4

6 8 7

2

6

6 7

6

6 5

מגמת המוסיקה בצוללת הצהובה - תשס"ח
בחינת בגרות בתורת המוסיקה - 3 יחידות

חלק שני

סמל שאלון: 048503 (אחרי השלמה ל-5 י"ל עם רסיטל) או 048305 (ללא השלמה)

שם: _____ מס' ת"ז: _____

תאריך: 6/6/2008

יש לכתוב בעיפרון בלבד, בכתב ברור וקריא. בכל סעיף ישנה הנחיה היכן
לרשום את התשובה.

180 דקות (33 נקודות) – חלק עיוני

את התשובות לסעיפים הבאים יש לרשום בגוף השאלון.

א. הרמוניה – ניתוח הקטע Strange meadow lark מאת Dave Brubeck (11 נקודות)

א. נתחו את המהלכים ההרמוניים ביצירה. רישמו מעל כל אקורד את תפקידו במהלך. השתמשו בספרות רומיות וציינו את אופיו המדוייק של האקורד (ראו דוגמה להלן). הקפידו לציין לאיזו טונליות אתם מתייחסים בניתוח המהלכים.

א. מתחת לכל צליל מלודיה ציינו את תפקידו (דרגתו) של הצליל באקורד אליו הוא משתייך. השתמשו בספרות רגילות (ראו דוגמה להלן).

א. ציינו לגבי ארבעה אקורדים שונים (לבחירתכם) את המודוס התואם (ראו דוגמה להלן)

ציון טונליות ניתוח האקורד ציון המודוס

דוגמה:

C: I Maj7 (Ionian)

C Maj7

ניתוח דרגת הצליל באקורד

Strange meadow lark

Dave Brubeck

♩
 EbMaj7 Ab7(#11) GAug7 Cm7 Fm7 Bb7 Eb7(#11)

AbMaj7 Db7 GAug7 C7(#11) Fm7 Bb7 Eb7 AbMaj7 Db7

1 2

Cm7 F7 Bb7sus4 Bb7¹¹₉ Cm7 F7 GMaj7 Am7/G B/G G

Am/G GMaj7 G7 Db/G G Am7/G

Cm/G GMaj7 G7 Am/G Cdim/G G6 Db7(#11)

22

C6 C#dim7 G Maj7 E7 F Maj7 G Maj Am7 G/B

26

Cm6 F7 Bm7 E7 Am7 D7 G6 Fm7 Bb7

D.S. al coda

30

Cm7 F7 Bb7sus4 Bb Eb7 Ab6 Fm7

35

E Maj7 Ab7(#11) G7(#9) F#7(#9) F7(#9) E7(#9)

D.S.: solos

ב. ניתוח מלודי – ניתוח מרכיבים מלודיים באינוונציה בלה מינור מאת י.ס. באך (11 נקודות)

XIII

Allegro tranquillo. (♩ = 104)

The musical score is presented in six systems, each with a treble clef staff on top and a bass clef staff on the bottom. The key signature is one flat (G minor). The tempo is marked 'Allegro tranquillo' with a metronome marking of 104 quarter notes per minute. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings like 'dim.' and 'cresc.'. Fingerings are indicated by numbers 1-5. The piece is numbered 'XIII' in the top left corner.

First system of a piano score. The right hand features a melodic line with slurs and fingerings (1-2-3-4). The left hand provides a bass line with slurs and fingerings (1-2-3-4). A dynamic marking *f* is present in the second measure.

Second system of a piano score. The right hand continues the melodic line with slurs and fingerings (1-2-3-4). The left hand has a bass line with slurs and fingerings (1-2-3-4). A dynamic marking *decresc* is present in the first measure.

Third system of a piano score. The right hand features a melodic line with slurs and fingerings (1-2-3-4). The left hand provides a bass line with slurs and fingerings (1-2-3-4).

Fourth system of a piano score. The right hand features a melodic line with slurs and fingerings (1-2-3-4). The left hand provides a bass line with slurs and fingerings (1-2-3-4).

Fifth system of a piano score. The right hand features a melodic line with slurs and fingerings (1-2-3-4). The left hand provides a bass line with slurs and fingerings (1-2-3-4). A dynamic marking *cresc* is present in the second measure.

Sixth system of a piano score. The right hand features a melodic line with slurs and fingerings (1-2-3-4). The left hand provides a bass line with slurs and fingerings (1-2-3-4). A dynamic marking *f* is present in the second measure.

- i. זהו את המוטיב הראשי והמוטיב המשני באינונציה וסמנו כל הופעה שלהם לאורך היצירה באופן ברור.
- ii. העתיקו אל החמשות הבאות בכתב ברור את המוטיב הראשי והמוטיב המשני כפי שהם מופיעים לראשונה בקול העליון וציינו מה הם המרווחים בין כל שני צלילים עוקבים.

- iii. בשורות הבאות נתחו את השינויים המלודיים אותם עוברים שני המוטיבים. הביאו דוגמאות וציינו את מספר התיבה אליה מתייחס הניתוח. הקפידו לציין באיזה קול (סופרן, בס) מתרחשת הדוגמה.

ג. תולדות המוסיקה ומונחים (11 נקודות)

חומר עזר: אין. תלמידים רשאים לרשום מעבר לדף ולציין מעל "טיוטה"

הגדירו בקצרה 4 מתוך המונחים הבאים - לא יותר משתי שורות לכל מונח

1. סקרצו _____

—

2. מורנדו (morendo) _____

—

3. קונצ'רטו _____

—

4. מונופוניה _____

—

5. המגמה הנציונליסטית (הלאומנית) במוסיקה _____

—

6. אריה (aria) _____

—

הבוחן ישמיע חלקים מתוך 10 יצירות – מן הברוק ועד תחילת המאה ה-20. עליכם לזהות 8 מתוכן: שם היצירה, המלחין והתקופה/סגנון. שימו לב: במידה וציינתם את שם היצירה ו/או שם המלחין אך טעיתם בפרט אחר, יינתן ניקוד חלקי. במידה ולא זיהיתם את היצירה וגם לא את המלחין – לא יינתן ציון כלל.

תקופה/סגנון	מלחין	יצירה	
			.1
			.2
			.3
			Dies .4
			.5
			.6
			.7
			.8
			.9
			.10

7. נספח – נושאי בגרות במועדי בחינות מוקדמים

מועד מבחן	פרטים	נושא מבחן
תחילת שנה שנייה (יא)	מבחן תיאורטי בכתב	סימני היתק
רבעון ראשון, שנה שנייה (יא)	ביצוע בנגינה או סולפז' קצבי (דקלום)	קריאת קצב
מהלך שנה שנייה (יא)	ביצוע בנגינה ובסולפז'	סולמות מז'וריים
מהלך שנה שנייה (יא)	ביצוע בנגינה ובסולפז'	סולמות מינוריים
סוף שנה שנייה (יא)	ביצוע בנגינה ובסולפז'	אקורדים משולשים
מחצית שנה שלישית (יב)	ביצוע בנגינה ובסולפז'	ספטקורדים
מחצית שנה שלישית (יב)	קריאת תווים - סולפז'	קריאת תווים
	קריאת תווים – נגינה	
סוף שנה שלישית (יב)	נגינת מהלכים הרמוניים – מסורתיים ומודרניים	הרמוניה מעשית

8. נספח – השמעות חצי שנתיות

בכיתות י' ו-י"א מתקיימות שתי השמעות בסיום כל חציון – מבחן כלי אישי לניטור מצב והתקדמות התלמידים בכלי הנגינה (ופיתוח קול לעוסקים בזמרה).

הוראות כלליות:

1. התלמידים ידרשו להוכיח שליטה תיאורטית על פי החלוקה המפורטת.
2. יש לבחור שני קטעי נגינה בהתייעצות עם מורה הכלי, ובאישור רכז המגמה.

כיתה י' – השמעת מחצית

1. שני קטעי רפרטואר – ברמה גבוהה, אחד בעל אופי טכני. יש להכין עם המורה הפרטי.
2. קריאת קצב – קטע unseen.
3. קריאה לפסנתר – קטע unseen.
4. חלק תיאורטי על פי חלוקה לכלים:

גיטרה, בס

בעליה ובירידה	סולמות (מז'ור, מינור טבעי, מינור הרמוני, מינור מלודי) בשירה
עד 4 סימני היתק, 2 אוקטבות, 2 פוזיציות, בעליה ובירידה	סולמות (מז'ור, מינור טבעי, מינור הרמוני, מינור מלודי) בנגינה על הכלי
פירוקי אקורדים, 2 פוזיציות	אקורדים – מינור, מז'ור, מוקטן ומוגדל

פסנתר

בעליה ובירידה	סולמות (מז'ור, מינור טבעי, מינור הרמוני, מינור מלודי) בשירה
עד 4 סימני היתק, 2 אוקטבות, בעליה ובירידה. מז'ור ומינור טבעי נגינה בשתי ידיים יחד באצבע אחיד, 120bpm. מינור הרמוני ומלודי – כל יד לחוד	סולמות (מז'ור, מינור טבעי, מינור הרמוני, מינור מלודי) בנגינה

מז'ור ומינור – פירוקי אקורדים, 2 אוקטבות, שתי ידיים, 120bpm. מוקטן ומוגדל – אפשר כל יד בנפרד	אקורדים – מינור, מז'ור, מוקטן ומוגדל
--	--------------------------------------

שירה, נשיפה, תופים

בעליה ובירידה	סולמות (מז'ור, מינור טבעי, מינור הרמוני, מינור מלודי) בשירה
עד 3 סימני היתק, 2 אוקטבות, יד אחת	סולמות (מז'ור, מינור טבעי, מינור הרמוני, מינור מלודי) בנגינה בפסנתר
יד אחת או שתיים על הפסנתר, 3 מיקומים שונים	אקורדים – מינור, מז'ור, מוקטן ומוגדל

כיתה י' – השמעת סוף שנה

- שני קטעי רפרטואר – ברמה גבוהה, אחד בעל אופי טכני. יש להכין עם המורה הפרטי. קטע אחד יכול להיות בסגנון בלוז, ע"פ הנלמד בכיתה.
- מהלכים הרמוניים – נגינה בפסנתר (כולם): I-V-I, I-IV-I במז'ור ובמינור, בסולמות עד 4 סימני היתק.
- סולמות ומודוסים – נגינה בפסנתר (כולל זמרות ומתופפים) \ בכלי הראשי: מז'ור, מינור (טבעי, הרמוני ומלודי), פנטטוני בלוז, דורי, פריגי, לידי, מיקסולידי, לוקרי. (ע"פ הטבלה בהמשך)
- אקורדים משולשים – מינור, מז'ור, מוקטן ומוגדל, כולל היפוכים – בשירה (ע"פ הטבלה בהמשך)
- אקורדים מרובעים – בנגינה:

aug7	half-dim	m7	דומיננט 7
(מוגדל עם ספטימה קטנה)	(מוקטן עם ספטימה קטנה)	(מינור 7)	(מז'ור עם ספטימה קטנה)
aug(Maj7)	dim7	m(Maj7)	Maj7
מוגדל עם ספטימה גדולה	(מוקטן עם ספטימה מוקטנת)	(מינור עם ספטימה גדולה)	(מז'ור עם ספטימה גדולה)

דרישות סולמות ואקורדים לפי כלים:

גיטרה, בס	פסנתר	
-----------	-------	--

בשתי פוזיציות (אפשר היפוכים, לא חובה)	נגינה כולל היפוכים	אקורדים מרובעים
2 אוקטבות בעליה ובירידה. מז'ור והמינוריים עד 4 סימני היתק, 3 פוזיציות. פנטטוני בלוז ומודוסים ע"פ צליל התחלתי. 120bpm לפחות, רצוי להגיע עד 180bpm	2 אוקטבות בעליה ובירידה. מז'ור והמינוריים באצבוע אחיד, שתי ידיים יחד. סולמות עד 6 סימני היתק. פנטטוני בלוז ומודוסים – כנ"ל אך כל יד לחוד. 120bpm לפחות, רצוי להגיע עד 180bpm	סולמות ומודוסים

שירה, תופים	נשיפה	
נגינה על הפסנתר ללא היפוכים	נגינה במצב יסודי על הכלי	אקורדים מרובעים
בנגינה על הפסנתר או בשירה: מז'ור והמינוריים עד 4 סימני היתק, 2 אוקטבות בעליה ובירידה (רק אחת בשירה). פנטטוני בלוז ומודוסים ע"פ צליל התחלתי, אוקטבה אחת. 120bpm	2 אוקטבות בעליה ובירידה. מז'ור והמינוריים עד 4 סימני היתק. פנטטוני בלוז, מינור מלודי והרמוני ומודוסים – ע"פ צליל התחלתי, אוקטבה אחת. 120bpm	סולמות ומודוסים

כיתה י"א – השמעת מחצית

ההשמעה מחולקת לשני חלקים – חלק ביצועי וחלק תיאורטי.

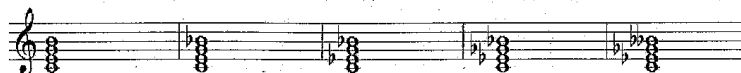
ניתן לבצע את החלק התיאורטי על כלי הנגינה או על פסנתר.

1. **שני קטעי רפרטואר** – ברמה גבוהה, אחד בעל אופי טכני. יש להכין עם המורה

הפרטי:

2. **נגינת ספטקורדים** – במצב יסודי בלבד, לפי הטבלה:

שם מלא	מוקטן 7 מוקטן	מוקטן 7 קטן	מינור 7 קטן	מז'ור 7 קטן	מז'ור 7 גדול
סימן	o7	∅	- 7	7	Δ (לא מומלץ*)
שם שגור	מוקטן 7	חצי מוקטן	מינור 7	מז'ור 7	מז'ור 7
אנגלית	dim7	half dim	min7	Maj7	Maj7

שם מלא	מוקטן 7 גדול	מינור 7 גדול	מוגדל 7 קטן	מוגדל 7 גדול
סימן	o(Maj7)	-(Maj7)	+ 7	+(Maj7)
שם שגור	מוקטן מייג'ור 7	מינור מייג'ור 7	מוגדל 7	מוגדל מייג'ור 7
אנגלית	dim(Maj7)	min(Maj7)	aug7	aug(Maj7)

3. **נגינת מהלכים הרמוניים** – עם הובלת קולות:

מהלך מינורי I – IV – V – I (בסולמות הבאים: Am, Em, Bm, Dm, Gm)

מהלך מז'ורי I – II7 – V7 – I (בסולמות הבאים: C, G, D, F, Bb)

כיתה י"א – השמעת סוף שנה

ההשמעה מחולקת לשני חלקים – חלק ביצועי וחלק תיאורטי.

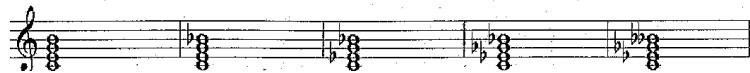
ניתן לבצע את החלק התיאורטי על כלי הנגינה או על פסנתר.

1. **שני קטעי רפרטואר** – ברמה גבוהה, אחד בעל אופי טכני. יש להכין עם המורה

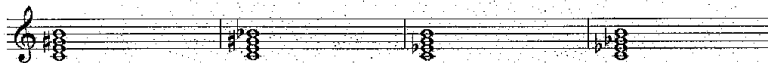
הפרטי:

2. **נגינת ספטיקורדים** – גם בהיפוכים, לפי הטבלה:

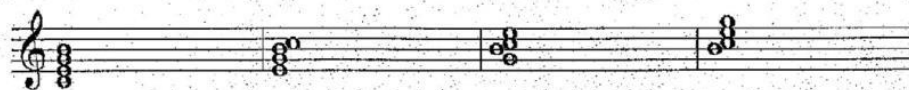
שם מלא	מוקטן 7 מוקטן	מוקטן 7 קטן	מינור 7 קטן	מז'ור 7 קטן	מז'ור 7 גדול
סימן	o7	∅	- 7	7	Δ (לא מומלץ*)
שם שגור	מוקטן 7	חצי מוקטן	מינור 7	מז'ור 7	מז'ור 7
אנגלית	dim7	half dim	min7	7	Maj7

שם מלא	מוקטן 7 גדול	מינור 7 גדול	מוגדל 7 קטן	מוגדל 7 גדול
סימן	o(Maj7)	-(Maj7)	+ 7	+(Maj7)
שם שגור	מוקטן מייג'ור 7	מינור מייג'ור 7	מוגדל 7	מוגדל מייג'ור 7
אנגלית	dim(Maj7)	min(Maj7)	aug7	aug(Maj7)

7	6	4	2	מיספור מקוצר
	5	3		שם
ספטקורד	קווינטסקסטקורד	טרצקוורטקורד	סקווארטקורד	

3. נגינת מהלך הרמוני – עם הובלת קולות:

I – VI – II7 – V7/V – V7 – I

4. מודוסים – בכל הסולמות, לפי הטבלה:

מינור + 6 מוגבה	דורי
מינור + 2 מונמך	פריגי
מז'ור + 4 מוגבה	לידי
מז'ור + 7 מונמך	מיקסולידי

נספח 9 – ספרי לימוד ובבליוגרפיה

התוכנית אינה מחייבת את התלמידים לרכוש ספר לימוד קבוע אלא חוברת מקורות המודפסת ע"י הצוללת הצהובה. להלן מספר מקורות מהם אנו שואבים את חומרי הלימוד. חומר רב נכתב ונאסף ממקורות נוספים ע"י מורי המגמה וגם בעניין זה נדרש המורה לניסיון ולידע רב, שכן מצב הכיתה, נקודות תורפה ומטרות משתנות מצריכים תרגול משתנה ודינאמי.

- Rhythmic Training – Robert Starer, MCA Music Publishing (1997)
- Solfege des solfeges – Danhauser, Lavignac, Lemoine – Henry Lemoine (1990)
- Modus Vetus – Lars Edlung, Beekman Books Inc (1994)
- Harmony and Voice Leading – Edward Aldwell, Carl Schachter, Schirmer; 3rd edition (2002)
- Counterpoint in Composition – Felix Salzer, Carl Schachter, Columbia University Press (1989)
- 371 Four-Part Chorales and 69 Chorale Melodies with figured bass – Bach (Riemenschneider), Schirmer
- A History of Western Music - Donald J. Grout, Claude V. Palisca, J. Peter Burkholder, W. W. Norton; 5th edition (1996)

